

EDİRNE

T.C. EDİRNE VALİLİĞİ YAYINIDIR PUBLISHED BY THE GOVERNORSHIP OF EDİRNE

Er Meydanı Kırkpınar 641. yılında

Osmanlı Başkenti'nin Yeni Yüzü
Prof. Dr. Metin Sözen

Kırkpınar'ın Tarihi *The History of Kırkpınar*
M. Atıf Kahraman

Yağlı Güreşin Efsanevi Pehlivanları

Kültürel Koruma Projeleri
Cultural Conservation Projects

Edirne İhmal Edilmiş Kimlikten Kurtarılıyor
Cengiz Varnatopu

Geleneksel Sanatlarımız *Traditional Handicrafts*

Tuzcular Plaza' da size uygun bir Ford mutlaka vardır

- Satış
- Servis
- Yedek Parça
- 2. El
- Takas-Vade-Kredi
- 24 Saat Euro Service
- Sigorta Hizmetleri
- Her Marka Araca Boya Kaporta Hizmetleri

Ford Yetkili Satıcısı Tuzcular Otomotiv

İstanbul Yolu 7. km Edirne Tel: (0284) 226 00 66 pbx
Lüleburgaz Şube: İstanbul yolu 2 km Kepritepe Mevki Lüleburgaz/Kırklareli Tel: (0288) 412 72 95
e-mail: tuzcular@ford.com.tr

YAŞAYAN SINAN
THE LIVING SINAN
Prof. Dr. Metin Sözen

SULARIN VE KÜLTÜRLERİN
BULUŞTUĞU KENT
THE CITY WHERE CIVILISATIONS
AND RIVERS MEET

KIRKPINAR'IN TARİHÇESİ
THE HISTORY OF KIRKPINAR
M. Atuf Kahraman

YAĞLI GÜREŞİN EFSANEVİ
PEHLİVANLARI

OSMANLI BAŞKENTİNİN
YENİ YÜZÜ
Prof. Dr. Metin Sözen

KÜLTÜREL KORUMA
PROJELERİ
CULTURAL CONSERVATION
PROJECTS

EDİRNE İHMAL EDİLMİŞ
KİMLİKTEN KURTARILIOY
Cengiz Varnatopu

EDİRNE DARUŞŞİFASI
THE DARUŞŞİFA
HEALTH MUSEUM
Enver Şengül

GELENEKSEL SANATLARIMIZ
TRADITIONAL HANDICRAFTS

HİDİRLİK TEPEŚİ
Yrd. Doç. Dr. Ratip Kazancıgil

ENEZ'DEN ROMA'YA
Dr. Ahmet Ertürk

Övünç kaynağımız Kırkpınar,
gelişme kaynağımız
kültürel miras...

Kırkpınar; Our Source of Pride;
Cultural Heritage,
Our Source of Development...

Fahri Yücel
Edirne Valisi
Governor of Edirne

Spor ve kültür tarihimizin önemli halkalarından biri Geleneksel Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin 641. sini gerçekleştiriyoruz. Köklü ve ulusal kimliğimizi yansıtan gelenekleriyle Kırkpınar'ın yarattığı başarı destanları, Türk geninin her zaman daha büyük hedeflere koşmasını sağlayacak övünç kaynağıdır. Uluslararası boyutlarda her yıl artarak gelişen ilgi sayesinde Kırkpınar'ımız, Edirne ve ülkenin tanıtım etkinliğine güç kazandıran büyük bir fırsattır... Tarih boyunca kültürel oluşumların merkezi olan Edirne, bugün de önemli gelişmeler içeren bir dönem yaşamaktadır. Yoğun uygarlık birikimini yansıtan doğal, tarihsel ve kültürel varlıkların korunması çalışmaları artan bir hızla sürüyor. Edirne Valiliği, kültürel birikimin geleceğe aktarılmasını bilinciyle, yerel ve sivil kurumların da işbirliğiyle, gerçekleştirdiği koruma projelerini sırayla uyguluyor. Bu projelerle yürütülecek koruma planı, Edirne'de oluşacak kültürel turizm hareketinin kaynağı olacaktır. Kamusal olanaklarla korumaya alınan, onarım-restorasyonu tamamlanan tarihi yapılar, sivil kuruluşların kullanımına veriliyor. Sivil toplumun desteklenmesi, koruma bilincinin sivil toplum tarafından benimsenmesi ve yaygınlaşması sürecinin hızlanmasını sağlayacak bu anlayışımız kamu ve yerel-özel işbirliği ile gerçekleştirilecektir.

We are realising the 641st of the Traditional Kırkpınar Oiled Wrestling Games which is an important link in our history of sports and culture. The legends of victories created by Kırkpınar Games reflecting Turkey's deeply rooted national identity is a source of pride that enables the Turkish youth to pursue ever greater objectives. The Kırkpınar Games the international importance of which is increasing year by year is a great opportunity for the promotion of Edirne and Turkey. Edirne, which has always been the focal point of cultural developments throughout history, is going through a period encompassing significant developments. Efforts to preserve Edirne's prolific natural, historical and cultural assets reflecting its rich experience of civilisation are continuing with great impetus. The Governorship of Edirne is implementing one after the other the conservation projects realised through the awareness of carrying this heritage to future generations and with the cooperation of local and civil society organisations. The conservation plan to be carried out through these projects will be the source of inspiration of the cultural tourism that will evolve in Edirne. Historical building the renovation and restoration of which have been completed through state efforts are being handed over to the use of civil society organisations. This approach which will help speed up the process through which civil society organisations will adopt and extend an awareness of preservation and conservation and enhance local administration-private organisation cooperation.

www.edirne.gov.tr

Edirne Valiliği'nden Sınır Bölgeleri İşbirliğine Katkı

Edirne Valisi Yücel'in Bulgaristan'ın Smolen ve Stara Zagora bölgelerinin ziyaretine ekonomi ve turizm başta olmak üzere çeşitli konularda işbirliği protokolü imzalandı.

Edirne Valisi Fahir Yücel başkanlığında bir heyet, Smolen Bölge Valisi Dimitar Palagachev ile Stara Zagora Bölge Valisi Maria Neykova'nın davetisi olarak şubat ayında Bulgaristan'a gitti. 15 Şubat'ta başlayan ziyaret sırasında Vali Yücel'e, Edirne Belediye Başkanı Cengiz Varnatopu, Trakya Birlik Genel Müdürü Cemalettin

Uslu, Vali Yardımcısı Necati Şentürk, İl Müftüsü Adil Erbay ile Balkan Türkleri Dayanışma Derneği Başkanı Hasan Kuşku eşlik etti.

Smolen il sınırında vali yardımcısı tarafından karşılanan heyet, Smolen Valisi'nin makamında ziyaret ettikten sonra, Varna ve Trakya Üniversiteleri arasında işbirliği protokolü imza törenine katıldı. Trakya Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Osman İnci'nin verdiği "Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı, İşi ve O'nun Yardımı ile Türk-Bulgar İlişkileri ve Gelişimleri" konulu konferansın ardından heyetler, Smolen Valiliği'nde bir araya geldi.

Yapılan görüşmeler sonunda; ekonomi, turizm, eğitim ve bilim alanlarında işbirliği ile iki bölge olanaklarının kullanılması, bilgi birikimlerinden ve deneyimlerinden faydalanılması, ortak projeler uygulanarak kalkınmaya destek verilmesi, aktif işbirliği için çalışma gruplarının ve çalışma takviminin belirlenmesi konularının yer

aldığı işbirliği protokolü imzalandı. Heyetler daha sonra Varna Üniversitesi Kültür Merkezi ile kütüphanesini ziyaret ederek, Atatürk sergisini gezdiler.

Smolen'e bağlı Pomporova'daki kayak merkezine yapılan gezinin ardından Stara Zagora'ya geçen Türk heyetinin bölge vali yardımcısı ve Türk işadamları sınırda karşılandı. 17 Şubat günü Vali Yücel, Stara Zagora Valisi Maria Neykova ile görüşürken, belediye başkanları da temaslarda bulundu. Heyetler, Edirne Galtasaray Genç Futbol Takımı ile Be-roe/Stara Zagora takımı arasında yapılan dostluk maçını da izledi.

Türk işadamlarının da katıldığı görüşmelerde Türkiye ve Bulgaristan'ın sınır ve sınıra yakın bölgelerinde ekonomik işbirliği açısından çok önemli fırsatların bulunduğu tespit edilerek, meslek örgütleri düzeyinde temaların gerekliliği üzerinde duruldu.

Balkanlarda Ekonomik İşbirliği için Önemli Adım

CPMR (Denize Sınırı Bulunan İller Konferansı) Balkan Bölgesi Komisyonu 1. Politik Büro toplantısı nisan ayında Yunanistan'ın Kavala kentinde yapıldı. Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslavya, Arnavutluk, Romanya ve Makedonya temsilcilerinin katıldığı toplantıda, Türkiye'yi, üye iller adına Edirne Valisi Fahir Yücel temsil etti. Dört çalışma grubunun oluşturulmasına karar verilen toplantıda, Vali Yücel'in "Ekonomi ve Ticaret Çalışma Grubu" oluşturulması ve koordinasyonunun Edirne Valiliği'nce yürütülmesi önerisi kabul edildi. Kasım ayında toplanacak Balkan Bölgesi Genel Kurulu'nun da Edirne'de yapılması kararlaştırıldı.

Toplum Hizmeti Yaygınlaştırılıyor

Edirne Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı hizmet veren toplum merkezleri halktan büyük ilgi görüyor. Kaleici ve Yıldırım semtlerinden sonra Menzilihar ve Umrurbey mahallelerinde hizmet verecek üçüncü toplum merkezinin açılması için çalışmalar hızla sürüyor. Yeri tespit edilen yeni merkez, onanın çalışmalarına da başlandı. Diğer yandan, bölge halkını tanımak ve sorunlarını tespit ederek gerekli hizmeti daha iyi sunabilmek amacıyla, mahallelerde yürütülen anket çalışmalarını devam ediyor. İl Müdürlüğü'ne bağlı toplum merkezleri, bu anket sonuçları doğrultusunda, her yaş grubuna yönelik bilinçlendirme ve beceri geliştirme çalışmaları yürütüyor. Bölge halkının yoğun ilgi gösterdiği bu çalışmaların, katılımcılarda değişim ve gelişim sağladığı belirlendi.

Kalkınma için Su Gerekir

22 Mart "Dünya Su Günü" nedeniyle, DSİ XI. Bölge Müdürlüğü'nde etkinlik düzenlendi. Kalkınmada suyun öneminin vurgulandığı toplantıda Edirne Valisi Fahir Yücel ve Kırklareli Valisi Ali Serindağ da katıldı. "Kalkınma için Su" konulu sinevizyon gösterisiyle suyun kalkınmadaki önemi görsel olarak dile getirildi. Vali Yücel yaptığı konuşmada, yağış miktarı ve sulama potansiyeli açısından ülkemizin zengin olmadığı ifade ederek, kuraklık ve Ergene Nehri'nin kirliliği nedeniyle

tarımsal üretimin olumsuz etkilenmemesi için önlem alma girişimlerinde bulunulduğunu belirtti. Dünya Su Günü etkinliğinde, Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ'da düzenlenen resim, şiir ve kompozisyon yarışmalarında ilk üçe girenlere ödülleri verildi. DSİ XI. Bölge Müdürlüğü tarafından kompozisyon yarışmasında birinci olan Edirne Koleji İlköğretim Okulu öğrencisi Begüm İbrahim, ödülünü Vali Yücel'in elinden aldı.

Edirne Batı Trakyalı Kadınları Ağırladı

Bir grup soydaş kadın, Batı Trakya Yüksek Tahsiller Derneği'nin organize ettiği Türkiye gezileri kapsamında mart ayında Sıfıranbolu, Abant ve Bolu'ya ziyaret etti. Dernek başkanı ve Pasok Milletvekili Galip'in eşi Ayşe Galip başkanlığında

kadınların Türkiye'deki son durakları Edirne oldu. Edirne valiliği, yaklaşık 50 kişiden oluşan gruba, Lalezar Restaurant'ta bir yemek verdi. Vali Yücel'in eşi Penhan Yücel ile Belediye Başkanı Varnatopu'nun eşi Aynur Varnatopu'nun ev sahipliği yaptığı yemekte, Türk müziği eşliğinde halleray çekildi. Merkezi Yunanistan'da bulunan derneğin başkanı Ayşe Galip, Edirne'de çok sıcak ve dostça karşılandıklarını belirterek, geziden duydukları memnuniyeti dile getirdi. Soydaş kadınlar Edirne'de geçirdikleri keyifli günün ardından Pazarkule Sınır Kapısı'ndan çıkış yaptılar.

Yerel Tarih Grubu Çalışmalara Başladı

Tarihi mirasın korunmasını, geniş toplum kesimlerinin katılımıyla gerçekleştirmek için çalışmalar yürüten Türk Tarih Vakfı'nın desteğiyle oluşturulan 'Edirne Yerel Tarih Grubu' ilk toplantısını yaptı. Deveci Han'da bir araya gelen tarih gönüllüleri, Edirne'nin tarihsel, sosyal ve kültürel özelliklerini araştırmak, belgelemek ve gelecek nesillere aktarmak

amacıyla bazı proje konuları saptayarak çalışma grupları oluşturdu. Bu projeler: "Ale allemlerinde Unutulmuş Resimler" "Edirne'de Ulaşım Araçları", "Liseli Gençlerin Tarih Bilinci", "Edirne Türk ve Oynuları" gibi konu başlıklarından oluşuyor. Ayrıca toplantıda, Edirne'de tarihsel ve kültürel geziler düzenlenmesi

diğer illerdeki yerel tarih gruplarının Edirne'ye davet edilmesi ve "20. yüzyılda Edirne" konulu bir fotoğraf sergisi açılması da kararlaştırıldı.

ACIL DURUM SEMİNERİNİN İLKİ EDİRNE'DE YAPILDI Afet Yönetimi İçin Etkin Eğitim

İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nin ortaklaşa düzenlediği "Acil Durum Yönetimi" konulu eğitim semineri 29-30 Mart tarihleri arasında Edirne'de yapıldı. Seminerde Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinden 3 vali, 21 kaymakam, 3 il ve 23 ilçe belediye başkanı olmak üzere toplam 50 yönetici katıldı.

Acil Durum Eğitim Semineri'nde konuşan İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Proje Koordinatörü Dr. Cem Tokar, "Afetlere karşı riskleri azaltmak, etkin bir afet planlaması yapmak ve afet anında etkili koordinasyon sağlamak planları hayata geçirmek, zararları sınırlamak gidermek konularını içeren afet yönetim projeleri geliştirilmiştir" söyledi. Afet yönetiminde eğitim eksenliğinin ağır bedellere neden olacağını dile getiren Tokar, bunu sağlamanın yolunun etkin eğitim

Acil Durum Eğitim Semineri'ne Trakya'daki 3 ilde 50 yönetici katıldı.

olduğunu, Edirne'den başlayan bu seminerlerin tüm yurda yayılacağını belirtti.

Edirne Valisi Fahri Yücel, 1999'da yaşanan depremlerin çok büyük zararları

neden olduğunu belirterek, doğal olayların, doğal afetlere dönüşmemesi için gerekli altyapının bir an önce oluşturulması gereğine dikkat çekti.

Gazeteci Oktay Ule'yi Kaybettik

Vatandaş Gazetesi muhabiri Oktay Ule 1 Nisan'da geçirdiği ani kalp krizi sonucu yaşamaya veda etti. 1 Şubat 1968 Edirne doğumlu Oktay Ule, gazeteciliğe 1997 yılında Edirne Gazetesi'nde başlamıştı. Son iki yıldır Vatandaş Gazetesi'nde görev yapan Ule, evli ve 2 çocuk babasıydı.

Hudut'a Yerel Gazetecilik Ödülü

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin geleneksel "Yerel Gazetecilik" ödülleri dağıtıldı. Edirne Hudut Gazetesi, seçici kurul tarafından mansiyonla ödüllendirildi. 12 Nisan'da İstanbul Pera Palas'ta düzenlenen törende, ödülü Hudut Gazetesi adına Gönül Uyanıktır aldı.

İşitme Engelli Minikler Edirne'de Yarıştı

Türkiye İşitme Engelliler İlköğretim Okullarıarası 1. Bölge Bilgi Yarışması Edirne'de yapıldı. Edirne Anadolu Lisesi spor salonunda düzenlenen yarışmaya, İstanbul, Kocaeli, Çanakkale ve Edirne'den toplam 9 okul katıldı. Birinciliği, 75 puan toplayan İstanbul Ümraniye Yunus Emre İşitme Engelliler İlköğretim Okulu kazandı.

Okçularımız Salona Kavuştu

Olimpiyatlara sporcu gönderen Edirne Okçuluk ve Atıcılık İhtisas Kulübü'nün salon skıntısı sona erdi. 25 Kasım Stadyumu tribün altında düzenlenen bir salon, Edirne Okçuluk ve Atıcılık İhtisas Kulübü'ne tahsis edildi. Özellikle kış aylarında çalışma salonu bulamamanın skıntısını yaşayan Edirneli okçular, artık çalışmalarını kesintisiz olarak sürdürebilecek.

Hedef Tekli Öğretim

Eğitim ve öğretimde kalitenin artırılması, ilköğretimde tekli öğretimde geçilmesi amacıyla yürütülen çalışmalar hızla devam ediyor. Yusufçuka İlköğretim Okulu'nun 12 derslik ek binasının temel atma töreninde konuşan Vali Fahri Yücel, Edirne'de eğitim ve öğretim hizmetlerinin henüz arzu edilen düzeye ulaşmadığını söyledi. İl merkezindeki 12 okulun hâlâ ikili öğretim yaptığını dikkat çeken Vali Yücel, "Çok ciddi bir çalışma yapmamız gerekiyor. İl merkezinde teminli atacağımız yeni okulları, gelecek eğitim-öğretim dönemine kadar tamamlayıp, hizmete sunacağız" dedi.

Önümüzdeki eğitim-öğretim yılında hizmete girecek Edirne Merkez Mithatpaşa, Hacı İlber Mensucat Santral ve Ticaret Borsası İlköğretim Okullarının 8 derslik ile inşaatlarının temel atma töreni de 29 Mayıs tarihinde gerçekleştirildi. Vali Yücel törende yaptığı konuşmada, "Eğitime verdiğimiz önem kapsamında ikili öğretimi kaldıracağız. Bu doğrultuda okullardaki derslik sayılarını artırıyoruz, böylece çocuklarımızı daha çağdaş ve modern ortamlarda eğitmek hepimizin görevidir. Bizler de bunun için elimizden geleni yapıyoruz. Amac eğitim kalitesini artırmak ve Edirne'nin eğitimde arzu ettiği yere gelmesidir" dedi.

Keşanlı Dağcılar Davras Zirvesinde

Türkiye Dağcılık Federasyonu'nun düzenlediği, Cumhurbaşkanlığı Tırmanışları'nın üçüncüsü 2-3 Mart tarihlerinde Isparta Davras Dağı'nda yapıldı. 9 Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel adına düzenlenen tırmanışta, Edirne ve Trakya'yı Keşanlı dağcılar temsil etti. Türkiye Dağcılık Federasyonu Edirne İl Temsilcisi Hakan Eşme'nin de aralarında bulunduğu 164 dağcı, 2635 metre tırmanıştan sonra Davras Dağı'nın karla kaplı zirvesine ulaştı. Dağcılarımız 25 Ağustos tarihindeki Atatürk tırmanışına da katılmayı hedefliyor.

Türkiye 2.'si Edirne'den

Anadolu Üniversitesi'nin düzenlediği "Ulusal Genç Yetenekler Piyano Yarışması"nda ikinci oldu. Edirne'den Mustafa Nuri Haybat kazandı. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Piyano Bölümü öğrencisi Mustafa Nuri Haybat, İdil Biret, Ayşegül Sanca gibi dünya çeli sanatlarımızdan tam puan alarak hem okulunun hem de Edirne'nin gurur kaynağı oldu. Hocası Prof. Vassil Ali Haysanov'un teşvikiyle, dünaca ünlü Moskova Senfoni Orkestrası ile birlikte çalan genç sanatçının, Edirne'de de birçok derecesi bulunuyor.

Sinan'a Saygı

Mimar Sinan'ın muhteşem eserlerini miras bıraktığı Edirne, O'nu ölümlü yoldan miras bıraktı. Vali Fahri Yücel, "Haftanın Konukları" programına katıldı. Adem Özsoy'un hazırladığı sunuşla ve Uzunköprü ile ilgili sorunların ele alındığı programda, Vali Yücel, tarihsel gelişme için yaşamsal önem taşıyan Ergene Irmağı'nın kirlilikten arındırılması amacıyla hazırlanan projenin kısa sürede uygulamaya konacağını söyledi. Çevre yolu ile tarihi Uzunköprü'ye alternatif bir köprü yapılması, tarihi eserlerin onanarak turizmin canlandırılması gerekliliğini belirten Vali Yücel, 2,5 saat süresince dinleyicilere seslendi.

yarak geliştiren bir toplum olarak geleceğe kuşakları da aynı değerlerle buluşturabilmek bizim hedeflerimiz arasındadır" dedi. Sinan'ın mimarı dehasıyla her geçen gün daha fazla hayranlık kazandığını dikkat çeken Yücel, günümüz mimarlarından, temel meslek ilkelerini bağlı kalarak çağın ve toplumun gereksinimlerini karşılayacak sorunsuz ve güzel projeler üretmelerini istedi.

Yeniköy Bağcılıkta Pilot Bölge

Kırsal Kalkınma Projesi çerçevesinde 23 çiftçiye "Meyvecilik ve Bağcılık Tahsis Belgesi" dağıtıldı. Yeniköy'de düzenlenen dağıtım töreninde konuşan Edirne Valisi Yücel, "Amacımız önder çalışma yapmak, önder çiftçi bulmak ve üreticileri ekonomik destek sağlamak" dedi. Terna Vakfı'yla birlikte yürütülen çalışmalarda, Ziraat Odası'nın, üreticinin ve Özel İdare'nin birlikte hareket ettiğini belirten Vali Yücel, Yeniköy'ü bağcılıkta pilot bölge yapmak istediklerini söyledi. Edirne "Kırsal Kalkınma Projesi" uygulamasında ülke genelinde ilk sırada yer alıyor. Tarımda çeşitliliği artırmak için çeltik, buğday, ayçiçeği dışındaki ürünlere yönelik üreticileri desteklemek amacıyla, Edirne'de 2002 yılında 2 trilyonluk yatırım yapılacaktır.

Güneş Sigorta'dan El Sanatlarına Destek

Edirneli 22 sanatçının eserleri Deveci Han Kültür Merkezi'nde sergilendi. Güneş Sigorta sponsorluğunda düzenlenen El Sanatları Sergisi'nin açılışı Vali Fahri Yücel tarafından yapıldı. Sanatçıları kutlayan Vali Yücel, sanatçıları teşvik eden Güneş Sigorta'ya da desteklerinden dolayı teşekkür etti. Edirne'ye ekonomik olarak katkı sağlayacak projeler geliştirdiklerini belirten Vali Yücel, el sanatlarını uğraş edinen Edirnelilere de bir müjde verdi. Eserlerin üreticilerden alınarak kent içinde ve Türkiye çapında pazarlanacağı bir merkez pazar oluşturalarını söyledi. Güneş Sigorta Acentesi yöneticisi Güngör Mazlum, Edirne'nin zengin el sanatları potansiyelini sponsorluk imkanlarıyla geliştireceğini söyleyerek, iç dünyasının sanatçılara destek olmasını istedi.

El Sanatları Sergisi'nin açılışı Vali Yücel tarafından yapıldı.

Vali Yücel Radyo 22'ye Konuk Oldu

Vali Fahri Yücel, Uzunköprü'de yayın yapan Radyo 22'de, "Haftanın Konukları" programına katıldı. Adem Özsoy'un hazırladığı sunuşla ve Uzunköprü ile ilgili sorunların ele alındığı programda, Vali Yücel, tarihsel gelişme için yaşamsal önem taşıyan Ergene Irmağı'nın kirlilikten arındırılması amacıyla hazırlanan projenin kısa sürede uygulamaya konacağını söyledi. Çevre yolu ile tarihi Uzunköprü'ye alternatif bir köprü yapılması, tarihi eserlerin onanarak turizmin canlandırılması gerekliliğini belirten Vali Yücel, 2,5 saat süresince dinleyicilere seslendi.

Bayan Yücel'e Onur Ödülü

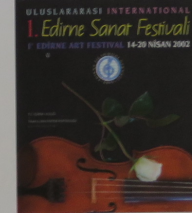
Vali Fahri Yücel'in eşi Perihan Yücel'e Edirne Televizyonu tarafından, Edirne'deki sosyal ve kültürel etkinliklere yaptığı olumlu katkılar nedeniyle onur ödülü verildi. ETV Yönetim Kurulu Başkanı İzzet Pakkan 'dan onur plaketi alan Bayan Yücel, plakette onurlandırılmasının kendisini çok duygulandırdığını ve ödülü tüm çalışma arkadaşlarına kabul ettiğini belirterek şöyle dedi:

"Sosyal Hizmetler Müdürü müzden, rehber arkadaşlarımız, kurs öğretmenlerimizden, sosyal hizmet uzmanlarımız kadar tüm ekibin çalışmalarında büyük emeği var, El ele vererek Edirne için daha çok şey yapabileceğimize inanıyorum."

Sanat Festivali İlgiyle İzlendi

Edirne Filarmoni Derneği'nin organize ettiği ve ilki bu yıl 14-20 Nisan 2002 tarihleri arasında yapılan 1. Edirne Sanat Festivali, Edirneli sanatseverlerden büyük ilgi gördü. Organizasyon Edirne Valisi Fahri Yücel'in maddi ve

manevi desteği, Trakya Üniversitesi'nin katkısı ve Garanti Bankası ile Roche'un sponsorluğuyla gerçekleştirildi. Türk ve yabancı müzik toplulukları katıldığı festival süresince Edirneliler klasik müzik, caz, şan ve dans gösterilerini izleme olanağı buldu. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Azerbaycan Konservatuarı Rektörü Prof. Dr. Ferhat Badalıbeyli, Sofya Konservatuarı, Dora Schwarzberg ile caz ve dans topluluklarının çeşitli konser, dinleti ve gösteri sunduğu festival, izleyicilerin aklına uğradı. Geleneksel olarak düzenlenecek Edirne Sanat Festivali'nin önümüzdeki yıl çalışmalarına şimdiden başlayan Filarmoni Derneği yetkilileri, farklı toplulukların katılımıyla daha büyük bir organizasyon gerçekleştirme amacında.

Yaşlılarımız için elele

Edirne Valisi Fahri Yücel'in eşi Perihan Yücel, Yaşlılar Haftası nedeniyle Edirne Huzurevi'nden bir grup yaşlıyı vali konağında ağırladı. Davete katılmayan diğer yaşlıları da Huzurevinde ziyaret eden Bayan Yücel, yaşlı insanları hayır dualarını aldı.

Gençleri aratmadılar

Edirne, 18-24 Mart Yaşlılar Haftası'nda çeşitli faaliyetlere de sahne oldu. Huzurevi Türk Halk Müziği Topuluğu'nun Deveci Han Kültür Merkezi'ndeki konseri izleyicilerin beğenisini kazandı.

Kermes'e yoğun ilgi

Edirne Huzurevi Yaşlılarını Koruma ve İhtiyaçlarını Karşılama Derneği'nin düzenlediği kermes ise ev hanımların büyük destek verdi.

Edirne Valisi Fahri Yücel, Rodop Valisi Stergios Stavropoulos' un davetisi olarak 65 kişilik bir heyetle Yunanistan'a bir dostluk gezisi gerçekleştirdi. 24-25 Mayıs tarihlerini kapsayan 2 günük gezide, Valiler düzeyindeki görüşmelerin yanı sıra üniversiteler, yerel yöneticiler, oda ve borsa başkanları arasında da komisyon çalışmalarını gerçekleştirdi, üniversiteler arası anlaşmalar imzalandı. Türk-Yunan halkları arasındaki barış ve dostluğun ilerlemesinde Rodop ve Edirne'nin büyük katkısı olduğunu ifade eden Rodop Valisi Stavropoulos, "Edirne ve Rodop arasında başlatılan ve giderek genişleyen ilişkilere büyük önem veriyoruz. Rodop ve Edirne dost olmuştur" dedi. Vali Yücel ise 1997 yılından beri gelişen ilişkilerde valilerin köprü olduğunu belirterek, "Zor ve sıkıntılı bir dönemde başlayan ilişkilerin, karşılıklı barış, dostluk ve ticari işbirliklerine dönüşmesiyle geleceğe iyimser bakıyoruz" dedi.

İlk GS Basketbol Okulu Açıldı

Galatasaray Basketbol Kulübü'nün basketbol dalında altyapısına sporcu sağlamak için, Türkiye çapında açmayı planladığı 50 basketbol okulunun ilki Edirne'de açıldı. Açılısta konuşan GS Spor Kulübü Basketbol Şubesi Altyapı Spor Koordinatörü Cihat Levent, Edirneli gençlerin potansiyelinin ve yoğun ilgisinin kendilerini heyecanlandığını söyledi. İstanbul'daki 7 okuldan sonra, ilçe genelinde açmayı planladıkları 50 okuldan ikinci Edirne'de açtıklarını belirten Levent, "Liglerde forma giyecek çok sayıda Edirneli sporcu yetiştireceğimize inanıyorum" dedi.

Engellilerin Askerlik Sevinci

Edirne ve ilçelerinde 77 Bedensel Engelli, Edirne Jandarma Alay Komutanlığı'nda eğitim elbiselerini giyerek bir günlük askerlik yaptılar. Gün boyunca askeri eğitim alan engelliler, düzenlenen törenle terhis belgelerini de aldılar. Törenle konuşan Bedensel Engelliler Derneği Başkanı J. Onbaşı Adem Dökse, "Kutsal askerî ocağımıza hoşkar geldik, bu kutsal elbiseyi giyerek askerlik hizmetimizi yaptık, bizzat vatandaşın bükümüze bilekili bekçileriyiz" dedi. Jandarma Alay Komutanı J. Yrb. Ömer Mirmiroğlu da "Jandarma Genel Komutanlığı tarafından organize edilen özürlülerle yardım seferberliği doğrultusunda, özürlülerin bir günlük askerlik icrası için burada toplandı. Özürlü kardeşlerimiz bugün kısa da olsa askerlik mesleğinin zevkini tatırmak ve onları şanlı Türk Ordusu'nun şerefli bir ferdi olarak aramızda görmek bizimiz mutlu etmiştir" dedi.

"Sağlıklı Yaşam için Bisiklet"

50 kadar bisikletin katılımıyla, Selimiye Meydanı'nda Özel İdare Müdürlüğü güzergahında gerçekleştirilen "Sağlıklı Yaşam İçin Bisiklet Etkinliği"ne Vali Fahri Yücel, Belediye Başkanı Cengiz Varnatopu ve Jandarma Alay Komutanı Ömer Bulut Mirmiroğlu da bisikletleriyle katıldılar. Vali Yücel, bisiklet kullanmayı, her yaşta insanın yapabileceği bir spor olarak değerlendirdi ve gerekli yol düzenlemeleri yapıldığı takdirde kenttiçi ulaşımında bisikletleri daha etkin kullanılmasının çok iyi olacağını vurgulayarak, "Bisikleti lisanslı spor olarak yerleştirip geliştirmeyi düşünüyoruz" dedi.

"Nikahsız Çift Kalmayacak"

Edirne Valiliği Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı Yıldırım Toplum Merkezi'nde, 12 çift toplu nikah kıydı. 14 Mayıs Salı günü gerçekleştirilen nikah töreninde, çiftlerin şahitliğini Vali Fahri Yücel'in eşi Perihan Yücel ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Mesut Erniç yaptı. Bir düğün salonu gibi süslenen merkezde yapılan nikah töreninde konuşan Perihan Yücel, bu törenin bir ilk olduğunu ve devam edeceğini belirterek, "Nikahsız çift kalmayacak" dedi.

Resim Kursiyerleri Sertifikalarını Aldı

"Resam Şahin Memmedov Atölyesi Resim Kursu Sonuç Sergisi" 15 Mayıs'ta Deveci Han Kültür Merkezi'nde açıldı. Serginin açılışında düzenlenen törende, 15 ay süren resim atölyesi çalışmalarını tamamlayan 30 kursiyere sertifikaları verildi. Törenle katılan Vali Yücel, ilk sertifikayı kursiyer olan eşi Perihan Yücel'e verdi. 15-28 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirilen resim sergisi sanatseverlerin beğenisini kazandı.

Kitap Fuarı'na Yoğun İlgi

Edirne Belediyesi'nce düzenlenen "Geleneksel Kitap ve Kültür Şenliği", 10-19 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirildi. Selimiye Meydanı'nda kurulan dev bir çadırın içinde, söyleşiler, sergiler ve imza günleriyle süren fuarda vatandaşlar ve öğrenciler yoğun ilgi gösterdi.

Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fuarı

Edirne Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fuarı Edirne Öğretmen Evi'nde düzenlendi. İl genelinde toplam 22 Meslek Lisesi ve Halk Eğitim Öğrencilerinin ürettikleri el işi ürünlerinin sergilendiği fuarın açılışını Vali Fahri Yücel yaptı. Milli Eğitim Müdürü, okul yöneticileri, öğrenci ve velilerinin katıldığı törende konuşan Vali Yücel, Meslek Lisesi öğrencilerinin ürettikleri ürünleri satışa sunulabilmesi yönünde çalışmalar yaptıklarını söyledi. Esnaf Üretim Merkezi'nin açacaklarını belirtti Vali Yücel, "Üreten insanlarımız, ürünlerini ilimize gelenlere tanıtarak, dışarıya açacak ve satışını yaparak da evlerine ekonomik katkı sağlayabileceklerdir" dedi.

TİCARET VE TARIM ALANINDA BİR DİZİ TESİSİN TEMEL ATMA VE AÇILIŞ TÖRENİ YAPILDI GELİŞME YOLUNDA ÖNEMLİ ADIMLAR

Edirne, 13 Nisan Cumartesi günü Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'ın katıldığı bir dizi tesisin temel atma ve açılış töreniyle tarihi bir gün yaşadı. İçişleri Bakanı Rüştü Kazım Yücelen, Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler ve milletvekillerinin de katıldığı törenlerde 6 tesisin temeli atıldı, 5 tesisin de açılışı yapıldı.

Tarihi gün Ipsala Gümrük Kapısı'ndaki hizmet binalarının temel atma töreniyle başladı. Yunanistan'ın Kipi sınır kapısına geçen Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz ve Türk heyeti, Yunanistan Maliye Bakanı Yardımcısı Fatiyadıs ile görüştü. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yapılan

ve Ağustos 2002 tarihinde tamamlanacak Ipsala Gümrük Tesisleri ile giriş çıkışın yoğun olduğu Ipsala Sınır Kapısı'nda daha modern hizmet olanağı doğacak. Ipsala Gümrük Tesisleri temel atma töreninden sonra, Sultan Beldesi Belediye Binası ve Atatürk Anıtı'nın açılışını yapan Başbakan Yardımcısı Yılmaz, Küplü beldesinde de yamaç arazileri sulama projesinin temelini attı. Subaşı Beldesi'nde belediye binası ve Atatürk Anıtı açılış, Meriç İlçesi Emniyet Amirliği Hizmet Binası ve Emniyet Lojman-ının açılışından sonra Edirne'ye döndü.

Edirne Valiliği'ni ziyareti sırasında Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'a, Vali Fahri Yücel el sanatı örneği "talika" (at arabası maketi) hediye etti.

Edirne Belediyesi'ni ziyaretinde, sınır ticareti ve sulama projeleriyle Edirne'nin kaderini değiştirecek ticari ve tarımsal yatırımların gerçekleştirileceklerini ifade eden Başbakan Yardımcısı Yılmaz, Edirne'ye yardımcı olacakları sözünü verdi.

Küplü Beldesi sulama projesi temel atma töreni

Gerçekleştirilecek projelerin sulu tarımda Türkiye'nin önde gelen ili olacağını belirten Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz ticaret ve tarımın Edirne'nin kaderini değiştireceğini söyledi.

Kentin alt yapı sistemini rahatlatarak yatırımlardan biri olan kanalizasyon ve yağmur suyu terfi merkezinin temelini atılmasından sonra, Ticaret Borsası Tarım İş Merkezi'ne geçilerek hububat depolarının temel atma töreni gerçekleştirildi.

Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz'ın Edirne'den ayrılmasından sonra, Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in katıldığı törenlerle, Karaağaç Rekreasyon sahası temeli, Tarihi Karakol binasının açılışı, Kapıkule X-Ray cihazı platformu temeli atıldı.

Kalkınma sürecini hızlandıracak tesislerin temel atma ve açılış törenleriyle Edirne, gelişme yolunda önemli adımlar atmış oldu.

Vali Yücel, Mesut Yılmaz'a talika hediye etti.

Subaşı Beldesi belediye binası ve Atatürk anıtı açılış

Kanalizasyon ve yağmur suyu terfi merkezi temel atma töreni

Tarihi Karakol Binası açılış töreni

Ipsala Gümrük Kapısı hizmet binaları temel atma töreni

Meriç Emniyet Amirliği hizmet binası açılış

Karaağaç Rekreasyon Sahası temel atma töreni

Kapıkule X-Ray cihazı platformu temel atma töreni

Ticaret Borsası Hububat Depoları temel atma töreni

YAŞAYAN SİNAN THE LIVING SİNAN

Prof. Dr. METİN SÖZEN

Günümüzde önemli gittiğe daha iyi anlaşılmaya başlanan Mimar Sinan, derinlemesine araştırmalar, çok yönlü yaklaşımlarla gerçek kimliği ortaya konabilecek sayılı kişilerden biridir. O'nun Türk ve dünya mimarlığı içindeki yerinin doğru belirlenmesi için önce yaşadığı toplumun siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel yapısının ayrıntılarına inen araştırmalara ağırlıkla kavuşturulması gerekir. Böyle bir çerçevede içinde 16. yüzyılın değerlendirilmesi, Mimar Sinan'ı da kolay anlamamıza neden olacaktır. Ayrıca böyle bir yaklaşım, günümüz koşullarında girdikleri sınırlı genellemeleri de düzeltme olanağı sağlayacaktır.

Mimar Sinan'ın doğru ve inandırıcı açıklanması için önce O'nun nasıl bir ortam içinde yetiştiği, kendisinin önce yaratılmış mirasa nasıl baktığı, onu nasıl değerlendirdiği belirlenmelidir. Böyle bir yaklaşımla Sinan'ın önceki gelişmeler adım adım ayrıntılı incelenirken, gelişti- ri geleceğe aktarılması mümkün bütün değerleri Sinan'ın bir bir elinde geçirdiği, bazan onları bir kez daha deneyip

korunları enine boyuna gördükten sonra, yapacağı atılımlara uygun duruma getirdiği görülmektedir. Böyle bir yaklaşım uzun ömürünün her döneminde çalışmalarına ezgi olduğundan de- neme isteği hiç dinmemiş, kendi için- kendini aşan bir ortam sürekli kılabilmiştir. Denediği değişik işlevli bütün yapılar gözden geçirilmiştir, hemen hemen büyük bir bölümlerinde daha önce değişik dönemlerde, değişik koşullar altında üretilmiş görülmüştür. Ancak O, bütün bu denemeleri, çağının olanakları, ortamı içinde çok farklı işlevlere, çok farklı boyut- larla ulaştırmasını bilmiştir. Kısacası Mimar Sinan, bu noktada kudret mirasına dayarlı, onun devingen notalarını geliştirmesi için bir kimlikle karışımına geçmiştir. Üstelik dolaştığı ve gördüğü, göremeyip

geniş coğrafyaya da bağnaz bakmamış, değişen olanakları içinde sağlıklı yapı üretiminin sırrını yakalamaya çalışmıştır. Dört sultanıdan, devletin ileri gelen kişile- rine kadar yer yer psikolojik öğeleri de dikkate alarak kendisinin görev isteyen herkeşe, bulunduğu koşullara uygun doğ- ru yapı üretiminin yollarını aralamıştır.

Böyle bir yaklaşımı yaşamı boyunca egelem kılın Mimar Sinan, aynı anlayış birlikte çalıştığı Hassa Mimarlar Ocağı'na da aktarmış gözükmemektedir. Böyle bir ortam yaratılmamış olsaydı, tasarından uygulamaya kadarki süreçte, çözülmesi gereken yüzlerce sorun, olumlu, düzeyli sonuçlara ulaşamazdı. Burada Sinan'ın örgütücü, eğitici yanı ortaya çıkmaktadır. Öncesinde ve sonrasında yaratılan ortam gözden geçirildiğinde, Hassa Mimarlar Ocağı'nın O'nun elinde güçlendiği, büyük bir üretim merkezi gibi çalıştığı daha iyi anlaşılır. Hassa Mimarlar Ocağı'nın Mimar Sinan döneminde nasıl çalıştığı iyi incelendiğinde, ayrıca mimar, mühendis, inşaatçı Sinan'ın başka yönleri daha iyi belirir.

before him are carefully examined one by one, we can see that, sinan himself had examined them, viewed them from all angles, applied or incorporated their valuable features into the developments he was to make in terms of architectural progress, thus passing on his own contribution to future generations. Because such an approach hallmarked his work in every period of his long life he desired to experiment never decreased and he was able to create a medium wherein he was constantly able to surpass himself. If one examines all the buildings and other structures that Sinan created, it can be seen that a large majority of them were in fact created in previous

centuries, in conditions different from those under which Sinan lived. However, he was able to transform all these earlier experiments, within the opportunities afforded by his era, into very different forms and dimensions. In a word, Sinan the Architect's personality emerges as one sensitive to his cultural heritage as well as its motional aspects that he was able to develop. Moreover, he did not take a narrow view of the vast territories to which his duties took him and endeavoured to capture the secret of building under changing conditions and possibilities. He succeeded in finding appropriate solutions to both the commissions and occasionally the psychological moods of four different Sultans, leading statesmen and dignitaries. It can also be observed that Sinan succeeded in conveying his own concepts of architecture to his colleagues in the Royal Architect's Office.

Economic Cooperation in the Balkans

CPMR (Conference of Provinces with Maritime Borders) Balkan Region Committee 1st Political Bureau meeting was held in Kavala, Greece in April. In the meeting held with the attendance of the representatives of Greece, Bulgaria, Yugoslavia, Albania, Romania and Macedonia, Turkey was represented by Edirne Governor Fahri Yücel, representing the member provinces. In the meeting where it was decided that four working groups should be set up, Governor Yücel's proposal that an "Economy and Commerce Working Group" should be set up and coordinated through the Governor of Edirne was accepted. It was also decided that the Balkan Region Annual General Meeting in November should be held in Edirne.

Edirne Arts Festival Held

The 1st Edirne Arts Festival organised by the Edirne Philharmonic Association, the first of which was held between 14-20 April 2002, won wide acclaim of art enthusiasts. The festival where the Thracian University State Conservatory, Azerbaijan Conservatory President Prof. Ferhat Badalbeyli, the Sofia Conservatory, Haskova Music Ensemble, Dora Schwarzberg jazz and dance orchestras performed, attracted large crowds. The Edirne festival will continue to be held every year and next year's work has already been initiated.

The importance of water in development

A function was held in Edirne on the occasion of March 22 "World Water Day". During the meeting attended by Governor Fahri Yücel and Kırklareli Governor Alim Serindağ, the importance of water in countries' development was emphasised, and the one- vision show entitled "Water for Development" visually underscored the importance of water for the development of countries. Also as part of the event, awards were given to the top three winners of the painting, poetry and composition contests that were held in Edirne, Kırklareli and Tekirdağ.

Cooperation in Border Areas

Edirne Governor Yücel and his team went to Bulgaria in February upon the invitation of Smolen Region Governor Dimitar Palagachev and the Stara Zagora Region Governor Maria Neykova. Following the meetings, a protocol was signed for cooperation in the areas of economy, tourism, education and science as well as using the capabilities of both regions by making use of their expertise and wealth of knowledge, and supporting both regions' development through joint projects. The protocol also included the forming of working groups and work schedules for active cooperation. In the negotiations where Turkish businessmen also took part, it was determined that significant opportunities existed for economic cooperation in the areas adjacent to the border between Turkey and Bulgaria and it was necessary to launch contacts at the professional organisations level to exploit these opportunities.

Commemorating Architect Sinan

Edirne to which Sinan the Architect left his magnificent works as his legacy has not forgotten him in the anniversary of his death. In his message, Governor Fahri Yücel underscored the universal distinction conferred upon Edirne by the renowned Turkish architect Sinan with his magnificent work, the Selimiye Mosque. He said that the historical fabric complementing a city is the only real heritage of that city, adding that "Increasing awareness of our historical heritage and enabling future generations to acquire the same values as we do, whereby we stand up as a society proud of its values and one which keeps developing them is among our priorities".

Western Thracians in Edirne

A Western Thracian women's group visited Safranbolu, Abant and Bolu in March within the framework of the Turkey tour organised by the Western Thracian University Graduates Association. The last stop of the women's group headed by Ayşe Galip, Chairman of the Association and spouse of PASOK deputy Galip Galip was Edirne, where the Governor of Edirne gave a dinner reception to the group comprising fifty guests at the Lalezar Restaurant. During the dinner hosted by Governor Yücel's spouse Perihan Yücel and the Mayor Varnatopou's spouse Ayman Varnatopou, Turkish taksy was danced with the accompaniment of Turkish music.

Regional History Group

"Edirne Regional History Group" formed by the support of the Turkish History Foundation which works toward the preservation of the historical heritage with the participation of large sections of society held its first meeting. The volunteers for the preservation of historical heritage met at the Devci Inn where they formed working groups by determining projects aiming to study the historical, social and cultural characteristics of Edirne, documenting these and leaving them to future generations. These projects had titles such as "Pictures Forgotten in Family Albums", "Means of Transport in Edirne", "An Awareness of History Among High School Students" and "Turks of Edirne and Their Folk Dances".

SULARIN VE KÜLTÜRLERİN BULUŞTUĞU KENT

Edirne

T anhöncesı, Roma, Bizans ve Türk yerleri Osmanlı'nın önemli yerleşim yeri ve Osmanlı başkenti olarak, tarihsel gelişmelerin odağında yer alan Edirne, Anadolu ile Balkanlar arasında köprü işlevi gören coğrafi yapıyla, kültürlerin buluştuğu, kaynaştığı ve geliştiği bir merkez konumunda oldu. Anadolu'dan Trakya topraklarına, buradan da doğuya doğru etkileşim çizgisi izleyen kültür oluşumları Edirne'ye zengin bir kültürel miras bıraktı.

MÖ 7. yy'a dayanan tarihiyle ilk kez Trak uygarlığına ev sahipliği yapan Edirne, MS. 2. yüzyılda Roma İmparatoru Hadrianus tarafından Hadrianopolis adı ve şehir hukuku verilmesiyle, şehir devleti özelliği kazandı. M.S. 2 ve 3. yüzyıllarda altın devrini yaşayan şehir 4. yüzyıldan itibaren birçok savaşta sahne oldu. İç kavgalar, Got, Hun ve Bulgar akınlarına karşı Bizans egemenliğinde kalan kent, 1361 yılında Türkler tarafından fethedildi. Kentin adını

Edirne olarak değiştiren Sultan 1. Murat, 1365 yılında Edirne'yi başkent yaptı. Bir yüzyıla yakın Osmanlı ülkesinin başkenti olan şehir, hızla gelişti. 1453 yılında İstanbul'un fethedilmesiyle başkent ünvanını İstanbul'da devreden Edirne, imparatorluğun ikinci merkezi ve bilim, kültür ve sanat kenti olarak önemi ve gelişmesini sürdürdü.

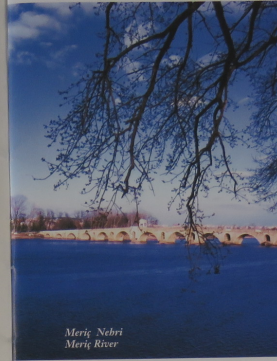
Dört yüzyıl boyunca huzur dönemi yaşayan Edirne, 19. yüzyıldan itibaren, imparatorluğun gerileme devriyle birlikte, sarsıntılar yaşadı. 1828-29 ve 1877-78 Osmanlı-Rus savaşları sonunda ıssal edilen kentin birçok semti yıkıma uğradı. 1912-1913 tarihleri arasında devam eden Balkan Savaşı'nda, Bulgar işgaline uğrayarak, yoğun kuşatma altında yangınlar, hasarlar ve acılar yaşadı. Son kez 1920 yılında Yunanlıların işgal ettiği Edirne milli mücadele sonunda işgalден kurtulmuş ve Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesi ışığında Türkiye'nin batıya açılan kapısı konumunda günümüz dünyasında yerini almıştır.

KALEİÇİ

Günümüze duvar kalıntıları ve bir kulesiyle ulaşabilen Roma Kalesi'nin kurulduğu alanda yer alan Kaleiçi semti, farklı din ve inanışlardaki insanların yaşadığı ortak kültürün geliştirdiği, geleneksel konut mimarisini yansıtır. Eski Edirne Evleri, savaşlar, yangınlar, istisallara karşı ayakta kalmış örnekleriyle önemli sivil mimari değerlerdir.

The Kaleiçi district is located in the area where once the Roman Castle was built. Today, the ruins of the castle walls and just one tower can be seen in the area. Kaleiçi presents the traditional residential architectural concept which was improved by the common culture created by many people of different religions. The ancient houses of Edirne that have survived wars, fires and invasions are significant examples of civil architectural style.

Meriç Nehri
Meriç River

KARAAĞAÇ

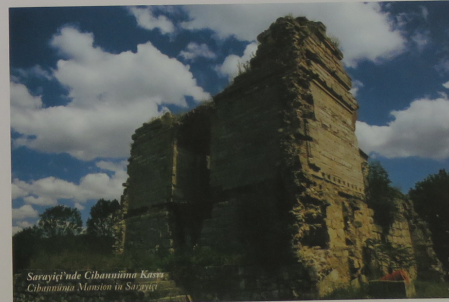
Kent merkezinden batıya doğru uzanırca Tunca ve Meriç Köprülerinden geçilerek, Karaağaç Mahallesi'ne ulaşılır. Lozan Anıtı ve Müzesi, Karaağaç Tren İstasyonu binası ve Karaağaç Evleri görülmeye değerdir. Hayranlık uyandıran doğal güzelliğiyle Karaağaç Yolu, Söğütlik Ormanı ve Meriç Kıyısı Edirne'yi simgeleyen fotoğraflar sunar.

A trip from the city centre towards the western part of the city takes you through Karaağaç via the Tunca and Maritsa Bridges respectively. Here you can visit the Lausanne Monument and Museum. Having visited the Karaağaç Railway Station Building and the ancient houses in you can return to Karaağaç Road to be delighted with its fantastic natural beauty. While sipping your tea in the Söğütlik Forest or by the Maritsa River, you can find your bearings and get a taste of this fantastic city's atmosphere.

SARAYIÇI

Kanuni Köprüsü'nden geçilerek girilen Sarayıcı alanında önemli değerler bulunuyor. 1877-78 Osmanlı-Rus savaşında, içindeki cephaneliğin düşman eline geçmemesi amacıyla imha edilen Osmanlı Sarayı'ndan günümüze kalan, Babüssaade (saray kapısı), Saray Hamamı, Çihannüma Saray ve saray mutfakları kalıntıları ile Adalet Kasrı yapılarıdır. Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin de yapıldığı Sarayıcı'nda, Balkan Şehitliği, binlerce şehidimin anısını taşıyan önemli bir ziyaret noktasıdır.

On entering Sarayıcı via the Kanuni (Palace) Bridge, which was built by Architect Sinan, the following ruins are worth seeing: "Babüssaade" (the main gate of the palace), the imperial bath, Çihannüma Palace, the imperial kitchens and Justice Mansion. In Sarayıcı-where Kırkpınar Oil Wrestling Festival, Edirne's most significant sports and cultural organisation since 1924, is held, Tavuk Forest, the Kanuni Bridge and the Fath (Bönce) Bridge should also be seen.

Sarayıcı'nda Çihannüma Konağı
Çihannüma Mansion in Sarayıcı

THE CITY WHERE CIVILISATIONS AND RIVERS MEET

As the residential area and the capital of antiquity-the Roman, Byzantine and Turkish civilisations, Edirne was the focal point of historical developments. With its location functioning like a bridge between Anatolia and the Balkans, Edirne was the centre where various cultures met intermingling and improved. Edirne transfers the rich culture cherished by the civilisations in Anatolia, Thracian and the eastern part to our times. Edirne whose history dates back to the 7th century AD, was first the home of the Thracian civilisation. It became a city-state in the 2nd century BC, when it was called "Hadrianopolis" by the Roman Emperor Hadrianus. The 2nd and the 3rd centuries were the golden age of the city; however, from the 4th Goths century on it was the scene of many wars. While the Goths, Huns and Bulgarians raided the city, there was the Byzantine sovereignty over it. In 1361, Edirne was conquered by the Ottoman Turks. Sultan Murat I, who changed the name of the city into "Edirne" declared Edirne the capital in 1365. The city, which was the capital of the Ottoman Empire for about a century, developed in a short time. In 1453, Istanbul was conquered and declared the capital, but Edirne continued to develop as the second important centre of the Ottoman Empire. With the regression period of the Empire, Edirne-which experienced a time of peace and tranquility for four centuries-started to experience bad times from the 19th century on. Wars between the Ottoman Empire and Russia in years 1828-1829 and 1877-1878 led to occupation of the city ruining many districts. Apart from this, the Balkan War 1912-1913 caused many fires, destructions, and sufferings under siege of the Bulgarians. Yet, the hard times of Edirne, which was occupied by the Greeks in 1920, came to end with the National War of Independence. In the light of the "Peace at home, peace in the world" principle of the great leader Atatürk, Edirne is a city of high importance in the world with its rich historical identity.

SELİMİYE KÜLLİYESİ THE SELİMİYE COMPLEX

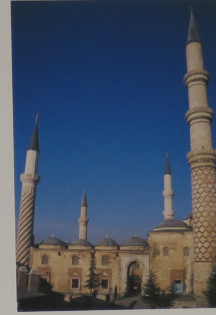
16

Mimar Sinan'ın "üstalık eseri" dediği Selimiye Camii, Sultan II. Selim'in emriyle 1569-1575 yılları arasında inşa edildi. Teknik mükemmelliği, boyutları ve estetik değerleriyle döneminin ve sonraki zamanların en muhteşem eseri olan Selimiye Camii, klasik Osmanlı dönemi camii mimarisinin süsleme programını tüm boyutlarıyla tanıtır. Çinileri, kalem işi bezemeleri, pencerelerindeki cam işçiliği bunun örnekleridir.

Selimiye Mosque, which Architect Sinan called as his "work of mastery", was built between the years 1569 and 1575 on the orders of Sultan Selim II. Selimiye Mosque, a masterpiece of all times, is not only famous for its technical excellence, size proportions and esthetic appeal but also for introducing all aspects of the decorative paradigm of classical Ottoman period mosque architecture. Its painted tiles, chiseled adornments and stained-glass windows are testimony to this.

ESKİ CAMİ ESKİ (OLD) MOSQUE (1403-1414)

ÜÇ ŞEREFELİ CAMİ ÜÇ ŞEREFELİ MOSQUE 1437-1448

EDİRNE KÖPRÜLERİ THE BRIDGES IN EDİRNE

Edirne'nin tarihi, ekonomisi ve kültürü içerisinde Meriç, Arda ve Tunca ırmakları kadar, üzerindeki köprüler de önem taşır. Kentin sahip olduğu birbirinden önemli yapıtlarla birlikte köprüler, Edirne'yi değişik coğrafyalara bağlar.

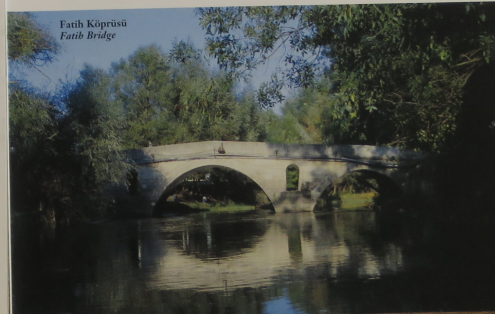
As well as the Meriç (Hebros), Arda (Arpsessos), and Tunca (Tonzos) rivers themselves, the bridges over these rivers have a significant role in the history, economy and culture of Edirne. These bridges and the other stunning constructions in the city establish a connection between Edirne and different locations.

TÜRKİYE'NİN AVRUPA'YA AÇILAN KAPISI OUR GATEWAY TO EUROPE

Coğrafi konumunun sağladığı stratejik önemle, Edirne 6 sınır kapısıyla, Bulgaristan ve Yunanistan üzerinden karayolu ve demiryolu ile Avrupa'ya bağlanır. Tarıma dayalı ekonomik yapısıyla, pirinç, buğday ve ayçiçeği üretimiyle ülke ekonomisinde önemli paya sahiptir.

With its strategic importance provided by its geographical location, Edirne is our gateway to Europe. Edirne is connected to Europe via Bulgaria and Greece with six border crossings. In the domestic economy, which is based on agriculture, Edirne has a significant share with its rice, wheat and sun flower growing.

Fatih Köprüsü
Fatih Bridge

17

KIRKPINAR'IN TARİHİ

M. ÂTİF KAHRAMAN
Spor Tarihi Araştırmacısı-Yazar

641. YILINDA ER MEYDANI KIRKPINAR

Güreş ne yalnız bir spor ne de yalnız bir eğlencedir. Ona "biz" oluşumuzun davası gözüyle bakmalıyız." 1994-95 ve 96 yıllarında 3 yıl üstüste Kirkpinar Ağası seçilen Hüseyin Şahin'in bu sözleri, güreşin kimliğini şekillendiren değerlerden biri olduğu inancını vurgular. Toplumların yarattığı kültürün önemli halkalarından biri spor, Türklerin tarihinde atletik, cengaver kişiliğine uygun olan binicilik, okçuluk ve özellikle güreş dallarında etkisini buldu.

Asya'da, Anadolu'da ve Rumeli'de Türk hakanları ve Osmanlı padişahları, cesur, bilgili ve sporcu şehzadelerden seçildi. Özellikle güreş ve güreşçiler bu amaçla sarayın yanı başında, el üstünde tutulurdu. Kutsal günlerde, şöenlerde ve törenlerde güreş bir Ögüz töresi idi.

Güreşin sevilmesi, her dönemde ilgi bulması, yüzyıllar boyunca yaşatılan özgün değerleriyle günümüze gelmesi, Türklerin ona verdiği anlam ve değeri açıklanabilir. Alp'lik, yiğitlik geleneğinin bir boyutu, devamı niteliğindeki güreşler, topluma

sevilir ve sayılır. İç işi, yüreği temiz, insancıl duygularla bezenmiş "pehlivan", sağlıklı ve gücünü kötüye kullanmayan örnek kişi olarak kabul edilir. Bu yüzden, güreşçinin başarılarıyla övünülür, destansı öykülerle anılır.

Edirne'nin fethinden bugüne 641 yıldır gerçekleştirilen, geleneksel Kirkpinar Yağlı Güreşleri, spor ve kültür tarihimizin önemli bir parçasıdır. Derin ve köklü gelenekleriyle Kirkpinar'ın emek ve yürek dolu yeşil çayırlarında yetişen nice Türk pehlivanının, spor tarihimize kazandırdığı şanlı sayfalar, kuşaktan kuşağa aktarılan övünç abideleridir. Bu şerefli destanlar, Türk gençinin daha büyük başarılarla koşarken üzerinde yükseldiği temel taşlardır.

Tarihi Kirkpinar Güreşleri ve Kültür Etkinlikleri'ne, her yıl uluslararası boyutlarda artarak gelişen ilgi, Edirne ve ülkemizin tanıtım etkinliğinin güç kazanmasında büyük fırsatları da beraberinde getirmektedir.

KAYNAKÇA

M. Âtîf Kahraman, Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi, Kültür Bakanlığı Yayınları Kültür Eserleri Dizisi: 133 2 Cilt

M. Âtîf Kahraman, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi (1924-1951) Kirkpinar Güreşleri Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi: 204

Ali Gümüş, Kirkpinar Güreşleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayını 1990 Ankara

Tayyip Yılmaz, Geçmişten Geleceğe Kirkpinar, Edirne Valiliği Yayını Eşref Şefik, Baş Güreşler İstanbul Matbaası

Kemal Temizoglu, Ata Spor Yağlı Güreş ve Kirkpinar, Tunagur Yayınları Murat Sertoğlu, Rumeli Türk Pehlivanları, Kültür Bakanlığı Yayınları: 651, Ankara, 1986

'Kirkpinar'ın Tarihi', Cem Atabeyoğlu, Serhattaki Payitaht YK Yayınları 1998 İstanbul

Kirkpinar'a tarihi değerini veren ve onu yaşatan güreştir. Bu nedendir ki, atalarımız Kirkpinar'ın sonsuza kadar yaşayabilmesi için, hiçbir millette olmayan "Ağalık" geleneği ile yasa gibi geçerli olan "Adet-i Kadime"leri saptayarak güreşi ve güreşçiyi korumuştur. 13. yüzyılın başından beri yapılagelmekte olan Kirkpinar Güreşleri'nde tarihe geçen hiçbir uygunsuz olayın olmaması, atalarımızın koymuş olduğu kuralların doğruluğunun ve geçerliliğinin kanıtıdır.

ye'nin "Başpehlivani" olarak bilinir. Bu gelenek, Osmanlı Türkleri'nin 1361 yılında Edirne'yi alıp hükümet merkezi yaptıkları tarihten beri uygulana gelmiştir. Başkent'in yakınındaki güreşlerde "baş"ı kazanan pehlivanın, elbette "Türkiye'nin Başpehlivani" ünvanını taşıması doğaldır.

Türk milletinin, tarihi ve geleneksel Kirkpinar Güreşleri'ne sahip çıkarak her sene ona koşması, Kirkpinar Güreşleri'nin başlıca özelliğidir. Kirkpinar'da sekiz yıl başpehlivanlığı kazanan Tekirdağlı Hüseyin Alkaya'nın 1938 yılında söylediği "Kirkpinar bizim Kâbe'mizdir" sözü Kirkpinar'ın

kutsal özelliğini tanımlayan en anlamlı ve en güzel sözdür.

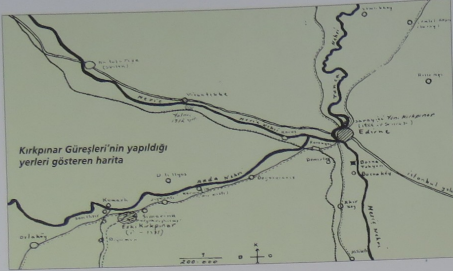
Kirkpinar'ın Yeri

Kirkpinar Panayırı ve Güreşleri'nin Osmanlı Devleti döneminde yapıldığı yer, bugün Yunanistan'da kalmıştır. Bu yer, Edirne'yi Ortaköy'e bağlayan 35 kilometrelik yolun üzerinde Simavina (Ammovounon) ve San Hızır (Kiprionos) köyleri arasında bulunan şose yolun hemen doğusundaki çimenlik yerdirdi. Simovina Edirne'ye 10 km, Sarı Hızır ise 12 km uzaklıkta idi. (Edirne Salmamesi, 1317 s.379)

M. Âtîf Kahraman

M. Âtîf Kahraman, 1920 yılında Amasya'da doğdu. Geleneksel sporlarla uğraşan bir aileden geliyor. Konya Askeri Ortaokulu ve Bursa Askeri Lisesi'nden sonra 1942 yılında Harp Okulu'nu bitirdi. Trakya, İstanbul, Eskişehir, Sarıkamış ve Malatya'da subay olarak görev yaptı. 1961 yılında emekli oldu. 1938 yılında Askeri Lise'de başladığı güreş, emekli olana değin bulunduğu birliklerde sporcu ve güreş eğitmenisi olarak devam etti. Harp Okulu'nu bitirdikten sonra Osmanlıca'yı öğrenerek Türk Spor Tarihi üzerine yurtdışı ve yurtdışında araştırmalar yaptı. Bir süre güreş yazarlığı yapan Kahraman'ın, "Sultan Mahmut'un Başpehlivanları", "Koca Yusuf", "Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi", "Osmanlı Devletinde Spor" ve "Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi (1924-1951) Kirkpinar Güreşleri" isimli kitapları yayınlamıştır.

Kırkpınar'ın Başlangıcı

Kırkpınar'ın başlangıcı tarihini, Süleyman Paşa ile Rumeli'ye geçen kırık yigiden güreşleriyle ilgili gösteren efsanevi hikâyeler, Kırkpınar'ın gerçek tarihini yansıtmaz. Panayırların yapılması tarihte eski bir gelenektir. Türk güreşinin panayırlarda yapılmaya başlaması 10. yü. dan itibaren Tuna boylarında görülen Peçenek Türklerinin Rumeli'ye yerleşmesinden sonradır. Bu uygulamaları Selçukluların ve Osmanlıların Anadolu'ya gelyiyle, Oğuz totesinin etkisi altında Yunan-Rum panayırlarından bambaşka görünüm almış ve günümüze kadar gelen Kırkpınar'ın yağılı güreşleri ortaya çıkmıştır.

Möğol baskısı karşısında Anadolu Selçukluların dağılması üzerine Sarı Saltuk'un 1264 yılında Rumeli'ye geçtiği ve Edirne'yi Bulgarların elinden aldığı bilinmektedir. Sarı Saltuk, bir Alperen olduğu halde, Rumeli Türkleri arasında güreşi olarak da tanınır. Osmanlılardan 100 yıl önce Edirne'yi alan ve burada 1304 yılına kadar kalan Sarı Saltuk'un Edirne'ye 17 km uzaklıktaki Kırkpınar Panayırı'nda Türk güreşini ilk defa yaptıran kişi olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı Türklerinin, Kırkpınar ile karşılaşış ona sahip çıkmaları, Sultan Murad Hüdavendigâr zamanında olmuştur.

"Ağa"nın Panayırını Kırkpınar

Kırkpınar Panayırını, Rumeli'de yapılan diğer panayırılarla benzer özellikler taşır. Burada da çoğunlukla hayvan ve eşyaların alışıverşi yapılır. Bu arada halkı eğlendirmek için, gösteri sanatçıları da sanatlarını yaparak para kazanırlar. Kırkpınar'da yapılan güreş, at yarış gibi spor yarışmalarının

"Ağa" tarafından düzenlenerek daha değerli ödülleri verilmesi, onu diğerlerinden ayırır. Panayırın süresi 4 gündür. 2-3 Mayıs günü başlayan panayırda 2-3 ve 4. günlerde güreşler yapılır ve Hızır-İlyas günü olan 5 veya 6 Mayıs günü akşamı sonuçlanır.

Kırkpınar'sız Yıllar

Osmanlı Rus savaşı nedeniyle 1877-1881 yılları arasında yapılan Kırkpınar Güreşleri, Balkan Savaşı'nda Bulgar işgali nedeniyle 1913 yılında da yapılmadı. Savaş sonrası Kırkpınar Güreşleri'nin yapıldığı yer sınırlarımız dışında bırakıldığından, 1914 Güreşleri, Edirne Mustafa Paşa yolu üzerindeki Vırankekk köyü ile Meriç arasındaki çayırda yapıldı. Birinci Dünya Savaşı'nda ve savaş sonunda Trakya Yunan işgalinde kaldığından 1919, 1920, 1921 ve 1922

yıllarında, 23 Nisan kutla-maları nedeniyle de 1923 yılında Kırkpınar Güreşleri yapılmadı.

Cumhuriyet döneminin ilk Kırkpınar Güreşleri, 30 Mayıs 1924 tarihinde Himaye-i Eftal (Çocuk Esirgeme Kurumu) yararına Türk Ocağı tarafından düzenlendi. Kırkpınar'ın Edirne'nin gezinti yeri Sarayçı'nda tekrar yapılmasının öncülüğünü, Edirne'de Milli Eğitim müdürü olarak görev yapan, eğitimci ve edebiyatçı İsmail Habib Sevük yaptı.

Kırkpınar'a tarihi değeri veren ve onu yaşıtan güreştir. Bu nedenle ilk, atalarımız Kırkpınar'ın sonsuza kadar yaşayabilmesi için, hiç bir millette olmayan "Ağalık" geleneği ile yasa gibi geçerli olan "Adeti-kadime"leri saptayarak güreşi ve güreşçi korumuştur. 13. yüzyılın başından beri yapılagelmekte olan Kırkpınar Güreşlerinde tarihe geçen hiç bir uyumsuz olayın olmaması, atalarımızın koymuş olduğu kuralının doğruluğunun ve geçerliliğinin kanıtıdır.

Kırkpınar Yağılı Güreşleri'nin bugünkü organizasyon ile gerçekleştirilmesini sağlayan yönetmelik 1982 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Müsteşar Yardımcısı Gültekin Çekir'ın önerdiği, benim de aralarında bulunduğum, güreşe emek ve gönül vermiş ülkemizin diğer gelen güreşi, hakem ve gazetecilerinden oluşan geniş bir gruba yürütülen çalışmalar sonucunda bu günkü düzenlemeler benimsemek karara bağlanmıştır.

THE HISTORY OF KIRKPINAR

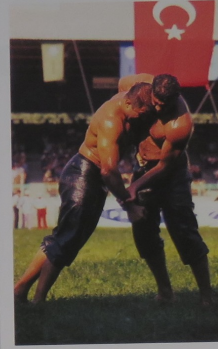
Wrestling used to be practised in many fairgrounds of the Ottoman realm. But only the wrestler who won the 'Baş', or the grand prize, in Kırkpınar was entitled to use the title 'Baş Pehlivan' or the 'Head Wrestler' until next year's tournament. This tradition has been preserved since 1381 when Turks captured Edirne and made it their capital. It is natural of course, for the wrestler who wins the grand prize in wrestling games held near the capital to bear the epithet: 'The Head Wrestler of Turkey'.

The greatest feature of Kırkpınar Wrestling Games is that the Turkish nation rushes to the games by acknowledging their historical and traditional past. As Hüseyin Alkaya of Tekirdağ, who has won the title of Head Wrestler in Kırkpınar for eight years in a row, said in 1938, "Kırpınar is our Kaaba", which is the most succinct expression complementing the holiness of Kırkpınar.

The Large meadow of Kırkpınar where the wrestling tournament took place during the Ottoman era is on Greek territory today. It's the grassy meadow to the east of the macadam road between the Greek villages of Ammavounon and Kipionos. Ammavounon was 10 km and Kipionos was 12 km from Edirne (Edirne Annals, 1317, p. 379).

The legendary stories depicting the beginning of the Kırkpınar tradition with the forty wrestlers who crossed to Turkish Thrace with Süleiman Pasha do not reflect the real history of Kırkpınar. Displays of skills and sports contests during fairs is an old tradition. Turkish wrestling games began to be held in fair grounds starting in the 10th century A.D., after the Pechenek Turks settled in Turkish Thrace. With the arrival in Anatolia of the Seljuks and the Ottomans, wrestling games took on a totally different appearance than the Greek-Byzantine fairgrounds whereby the Kırkpınar Oiled Wrestling games that have extended to the present were established.

Following the dissolution of the Anatolian Seljuk Empire as a result of the attacks of the Mongolian hordes, Sarı

Saltuk crossed to Turkish Thrace in 1264 and captured Edirne from the Bulgarians. While Sarı Saltuk himself was a noble fighter, he is also known among the Turkish Thrace Turks as a wrestler. Sarı Saltuk, who captured Edirne 100 years before the Ottomans stayed in Edirne until 1304 and is the first person to hold the Kırkpınar wrestling events at the Kırkpınar Fairground 17 km from Edirne.

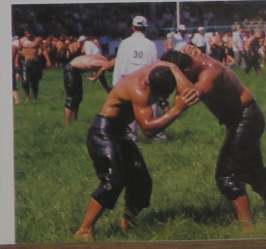
Kırkpınar Fair has similar features to those held in other fairs in Turkish Thrace. At these fairs there is usually an exchange of animals and goods. Meanwhile, performing artists display their skills to entertain the people coming to the fair and make money. The fact that sports events such as wrestling and horse racing are organised by the 'Ağa' or the leading public figure in the area and that he gives out more precious prizes than those given at other fairs sets Kırkpınar aside from other fairs. The fair lasts four days. The fair used to start on 2-3 May and wrestling games were held on the second, third and the fourth days. The wrestling games ended on 5 or 6 May which is also the 'Hidrelezz' Day.

The Kırkpınar Wrestling Tournaments could not be held between 1877-1881 due to the ongoing Russian-Ottoman

war. Also, during the Balkan War, it could not be held in 1913 as a result of Bulgarian occupation. Since the area where the games were held remained outside the national borders of Turkey following the Balkan War, the 1914 games were held in the meadows between Vırankekk village and Meriç (Maritza) River on the Edirne-Mustafa Paşa Road. As Turkish Thrace was under Greek occupation during World War I and following the war, the wrestling tournaments could not be held in 1919, 1920, 1921 and 1922 and they could also not be held in 1923 due to the 23rd of April Children's Holiday and Sovereignty Day celebrations.

The first Kırkpınar Wrestling games of the Republican Era were held on 30 May 1924 by the organisation called the Türk Ocağı for the benefit of the Children's Protection Home called 'Himaye-i Eftal'. Educator and man of letters, Edirne Education Director İsmail Habib Sevük was the man who took the initiative to hold the wrestling games in Edirne's recreation ground Sarayçı once again.

Wrestling is what gives its historical value to Kırkpınar and what makes Kırkpınar come alive. That is why the Turks' forefathers have laid down the 'Ağa' tradition and the series of rules and procedures called 'Adeti Kadime', or the 'old customs' to protect wrestling and the wrestlers. The fact that nothing that is inappropriate or out of place has taken place in any of the Kırkpınar games since the beginning of the 13th century testifies to the correctness and validity of these rules.

YAĞLI GÜREŞİN EFSANEVİ PEHLİVANLARI

641 yıldır süren
Kırkpınar geleneği,
kahramanlıkları,
 kuvvetleri, güreş becerileri ve
destanlaşan öyküleriyle unutulmaz
pehlivan isimleriyle doludur. Evliya
Çelebi, Bursa, Edirne, Manisa ve
Amasya'da güreşçi tekkelerinin
açılmasının amacının Türk Ordusu-
na katılacak, "gürbüz, tuvana,
zoraver, dilaver, server, hün-
ver"ler yetiştirmek olduğunu yazar.
14. yüzyıldan günümüze, Kırkpı-
nar'ın şanlı tarihinden, sınırlı kay-
nak ve belgelerden derlediğimiz
şöhret sahibi güreşçilerimizin bir
kısımını sayfamıza aktarıyoruz.

ADI GEÇEN İLK İSİMLER

Şeyh Seyyid Cemalettin 14.yy.
Sultan I. Murat zamanında Edirne Güreş
Tekkesi'nde güreşçi yetiştirdi.

Er Sultan 15.yy.
Sultan II. Murat ve Fatih dönemlerinde
başpehlivandı. Fatih Sultan Mehmet
huzurundaki güreşlerde Uzun Hasan'ın
yetmiş pehlivanına galip gelmişti.

Bahtiyar 15-16.yy.
Şehzade II. Bayezid'in tahta oturma için
İstanbul'a gelirken yanına getirdiği
pehlivan ve okçu. "Risale-i Bahtiyarzade"
adlı okçuluk kitabını yazmıştır.

Bursalı Şuca 15-16.yy.
Sultan II. Bayezid dönemi güreşçi ve
okçularındandır.

Demir Hasan 16.yy.
Edirne Güreş Tekkesinde yetişti. Yavuz

Sultan Selim'in huzurunda yaptığı
güreşlerle anılıyor. İstanbul'da kendi adıyla
güreş tekkesi kurulmuştur.

Turgut Reis 16-17.yy.
Trablus'u alan Manisalı ünlü denizci.
Preveze Deniz Savaşı'na katıldı. Malta
Savaşı'nda yaşamını yitirdi.

İpçi Hüseyin 17.yy.
Kastamonu'da yetişmiş, İstanbul'da güreşe
devam etmiştir.

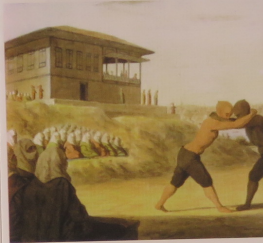
Zünnunoğlu 18.yy. ilk yarı
Sultan III. Ahmet zamanı
güreşçilerindendir.

**Seren Pehlivan Sultan
Pehlivan Hüseyin Paşa**
Sultan III. Selim (1789-1807) dönemi
pehlivanları.

19. YÜZYIL; GÜREŞİN ALTIN ÇAĞI

KAVASOĞLU İBRAHİM

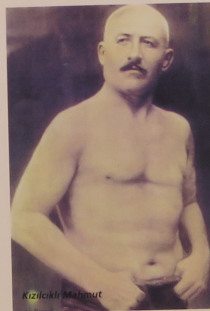
(1827-1908)
Plevne ilinin Lofta kasabasına Letniça
köyünde doğdu. 1870'den önce
Kırkpınarda başpehlivan oldu. Şöhretini
duyan Sultan Abdülaziz onu saraya aldı.
Sarayın başpehlivanlığını Arnavutoğlu Ali
Osman Pehlivan'dan aldı.

Bayıldım Köşkü önünde bir güreş müsabakası

KAZIKÇI KARA BEKİR

(1825?-?)
Deliomanlıdır. Üstün kuvvetli olması ve
"dış kazık" oyununu iyi yapmasından
ötürü "kazıkçı" adıyla anıldı. Zamanının
en büyük pehlivanlarındandır.

Kazıkçı Kara Bekir

ARNAVUTOĞLU ALİ

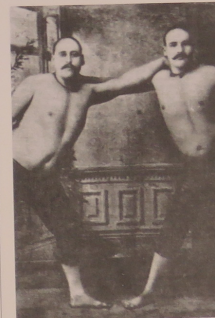
(1825?-?)
Kastamonu'nun Cambaz köyündendir.
Abdülaziz döneminde saraya alınan
yüzyılın büyük pehlivanlarındandır. Hiç
yenilgi yüzü görmemiştir.

KARAİBO (1838-?)

Plevne'nin Lofta kasabasına bağlı Letniça
köyünde doğdu. Sultan Abdülaziz
döneminde sarayda şamdancibaşı olarak
görev aldı. Dünyaca tanınan ünlü
pehlivanlarındandır.

KIZILCIKLİ MAHMUT

(1880-1931)
Silistre'nin Kızılçık köyünde doğdu.
Nakkaslı Eyüp, Kara Emin, Sebebelli
Hüseyin, Madaralı Ahmed gibi döneminin
pehlivanlarıyla güreşti. Fransa ve
Amerika'ya güreşmek için bir kaç kez
gitti.

Katrançı Mehmet Kurtdereli ile

MAKARNACI HALİL HÜSEYİN

(1845-1910)
Silistre'nin Sulh köyünde doğdu. 1870
yılarında şöhreti duyulunca saraya alındı.
Sarayda Aliço ve Kara İbo ile güreşler
yaptı.

Kara İbo (sağda) ve Kel Aliço

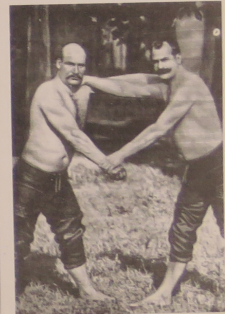

HERGELECİ İBRAHİM

(1862-1917)
Razgrad kasabasının Ezerce Köyünde
doğdu. at çobanlığı yaparken güreşe
başladığından hergeleci sanıyla anıldı.
Oyun yeteneği ile tanındı. Kara Ahmed'i
yetti. Onunla Paris'e, Rusya'ya giderek
güreşlere katıldı.

ZEYTİNBURUNLU ALİ AHMED

(1884-1955)
Erdekli'dir. Zeytinburun Askeri Fabrikasında
çalıştığı sırada güreşe başladı. Çatalca,
Hayrabolu, Gemlik panayırlarında başı
kazandıktan sonra, 1906 yılında Kırkpınar
başpehlivanlığını kazandı.

DÜNYAYI TITRETEEN MÜTHİŞ TÜRKLER

PLEVNELİ ALIÇO (1844-1913)

Plevne'nin Ozıkoviça köyünde doğdu. Yağlı güreşlerin en şöhretli ismi, başpehlivanlığı 26 kez kazanan Kel Aliço'dur. Kavasoğlu İbrahim Pehlivan tarafından Kara İbo ile birlikte Abdülaziz döneminde saraya alındı. Sert güreştigi için "gaddar" namıyla anıldı. Huzur güreşlerinde Sultan Abdülaziz'in başpehlivanlarından Makarnacı Hüseyin ve Amavutoğlu Ali Pehlivanlarla güreşti. Kavasoğlu'ndan sonra Kırkpınar'a katılarak Sarayıcı meydanında efsanevi güreşler yaptı. 1894'e kadar başpehlivanlık ünvanını kimseye kaptırmadı.

Koca Yusuf

ADALI HALİL (1866-1925)

Yağlı güreşin efsanevi ismi Edirne'nin Adacı bucağının Kilseli köyünde doğdu. Koca Yusuf'un, Aliço'nun başpehlivanlığını zorladığı yıllarda başa güreşmeye başladı. Ustası Aliço'dur. Köyleri yakın olduğundan Aliço'ya yaklaşılarak onun ustalığından ve ününden yararlandı. Koca Yusuf, Katrancı, Kurtdereli ile güreşti. 1899 yılında Amerika'ya gitti. Para kazanarak yurda döndü. Hamburg, Berlin, Liege ve Viyana'da güreşlere katıldı. Kırkpınar'da defalarca başpehlivanlık kazandı. Amerikalıların "Sultanın Aslanı"

Adali Halil

ŞUMNULU KOCA YUSUF (1859-1898)

Bulgaristan'ın Şumnu iline bağlı karalar köyünde doğdu. Güreş Kel İsmail Pehlivan ve Pomak Osman Pehlivan'dan öğrendi. Başa soyunduğu yıllarda Aliço Kırkpınar Başpehlivanıydı. "Türk gibi kuvvetli" sözü Fransa'da onun için söylenmiştir. Başa soyunduğu günden beri hiç yenilmediği için "gökte nasıl bir güneş varsa, yerde de yalnız bir Yusuf vardır" diye övünü. Çağının ünlü pehlivanlarıyla güreştikten sonra Fransa'ya gitti. Birlikte olduğu Türk güreşçiler ve Fransız güreşçilerle güreşti. Fransa'dan ayrıldıktan sonra Amerika'ya giden Yusuf, Amerikalı güreşçilerle yaptığı karşılaşmalardan önemli miktarda para kazandı. Yurda dönmek üzere New York'tan hareket eden Bourgogne vapuruna binen Koca Yusuf, geminin batmasıyla trajik bir şekilde yaşamını yitirdi.

şanını taktığı, yaşama kahramanlıkları dolu Adali Halil, örnek kişiliği takdir edilen ve güreş tarihimizin altın çağından önemli birkaç isminden biridir. Her yıl Kırkpınar Güreşleri onun mezarını ziyaretle başlar.

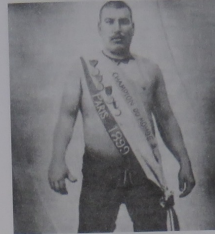

Kurtdereli Mehmet

KURTDERELİ MEHMET (1872-1939)

Bulgaristan'ın Tırnova ili Selvi kazasının Bukurova köyünde doğdu. Ailesi savaş nedeniyle göç ederek Balıkesir'in Kurtdereli köyüne yerleşti. Döneminin ünlü pehlivanları Katrancı Mehmet, Koca Yusuf, Adali Halil ile başa güreşti. Koca Yusuf ve arkadaşlarını Paris'e götürөн Doublier tarafından Katrancı Mehmet Pehlivan ile birlikte Kurtdereli de Paris'e götürüldü. Burada Fransız ve Bulgar güreşçilerle güreş tuttu. 1899 Kırkpınar'ında Adali Halil ve Kara Osman'ı yenerek Kırkpınar Başpehlivanı oldu. Tekrar Avrupa'ya giderek Berlin ve Paris'te büyük güreşlerle karşılaştı. 1931 yılında Ankara'da "Ben her güreşte arkamda Türk Milletinin bulundumunu ve millet şerefini düşündüm" sözleri üzerine mektubu yazarak takdirlarını bildirdi ve 1000 lira ile ödüllendirildi.

Türk Güreşçilerinin 1894 yılında Fransa'ya götürөн Doublier, Koca Yusuf, Filiz Nurullah ve Kara Osman ile

DÜNYA ŞAMPİYONU KARA AHMET (1871-1902)

Ruşçuk'un Razgrad ilçesine bağlı Umurköy'de doğdu. 1892 yılında İstanbul'a gelerek Hergelci İbrahim'e çırak oldu. Çardak'ta ilk önemli güreşlerini yaptı. Hergelci İbrahim ile Paris'e ve Rusya'ya güreş yapmaya gitti. Cesur bir güreşçi olmakla birlikte yağlı güreşte başpehlivanlığı yoktu. Ancak greko-romende bir dünya şampiyonudur. 1899 yılında Paris'te yapılan çan şampiyonluğu güreşlerine önemli rakiplerini geride bırakıp finalde Laurent'i yenerek Çhan Pehlivanı ünvanını kazandı. Şampiyonadan sonra da Paris'te güreşerek başarılarını sürdürdü. Berlin, Viyana, Hamburg ve Peşte'de düzenlenen güreşlere katıldı. 1902 yılında kalp krizi geçirek genç yaşta dünyadan ayrıldı.

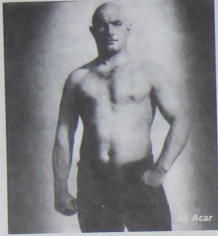

CUMHURİYET DÖNEMİ BAŞPEHLİVANLARI

- 1924 Benli Abdullah
1925 Geçkinli Yusuf
1926 Edirneli Kara Emin
1927 Manisalı Rifat
1928 Mandralı Ahmet
1929 Gostivarlı Mülayim
1930 Bandırmalı Kara Ali Acar
1931 Bandırmalı Kara Ali Acar
1932 Bandırmalı Kara Ali Acar
1933 Bandırmalı Kara Ali Acar
1934 Gostivarlı Mülayim ile Tekirdağlı Hüseyin yenemedi
1935 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1936 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1937 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1938 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1939 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1940 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1941 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1942 Tekirdağlı Hüseyin Akkaya
1943 Babasaklı İbrahim Erdi
1944 Hayrabolu Süleyman Ertas
1945 Babasaklı İbrahim Erdi
1946 Sindirgürlü Şerif Unal
1947 Düzcücel Çolak İsmail Atay ile Hayrabolu Süleyman Ertas birlikte diskalifiye edildi.
1948 Babasaklı Mustafa Yenici
1949 Sindirgürlü Şerif Unal
1950 Hayrabolu Süleyman Ertas
1951 Adapazarlı İrfan Atan
1952 Balıkesirli Zehran Mehmet
1953 Adapazarlı İrfan Atan
1954 Samsunlu İbrahim Karabacak
1955 Adapazarlı İrfan Atan
1956 Samsunlu İbrahim Karabacak
1957 Bandırmalı Kara Hasan Acar
1958 Adapazarlı Adil Atan
1959 Samsunlu İbrahim Karabacak
1960 Samsunlu İbrahim Karabacak
1961 Sindirgürlü Mehmet Ali Yağcı
1962 Hakem Kurul'u "Başpehlivanlığa layık güreşçi yoktur" kararı verdi.

- 1963 Adapazarlı Sezai Kanmaz
1964 Sindirgürlü Mehmet Ali Yağcı
1965 İzmirli Kara Ali Çelik
1966 Ordu'lu Mustafa Bük
1967 Ordu'lu Mustafa Bük
1968 Ordu'lu Mustafa Bük (Altın Kemer)
1969 Babasaklı Nazım Uzun
1970 Kara Ali ile Aydın Demir'in güreşi 6 saat sürünce Hakem Kurulu başpehlivanlık vermedi.
1971 Denizli'li Hasan Şahin
1972 Akhisarlı Arap Mustafa Yıldız
1973 Ordu'lu Davut Yılmaz
1974 İzmirli Kara Ali Çiçek
1975 Güreşler yurda kesildi
1976 Karamürselli Aydın Demir
1977 Karamürselli Aydın Demir
1978 Karamürselli Aydın Demir (Altın Kemer)
1979 Bandırmalı Sabri Acar
1980 Muğlalı Mehmet Güçlü
1981 Akhisarlı Arap Mustafa Yıldız
1982 Denizli'li Hüseyin Çokal
1983 Denizli'li Hüseyin Çokal
1984 Denizli'li Hüseyin Çokal (Altın Kemer)
1985 Bandırmalı Sabri Acar
1986 Balıkesirli İbrahim Gümüş
1987 Hataylı Recep Kılıç
1988 Antalya'lı Recep Gürbüz
1989 Balıkesirli Safet Kayalı
1990 Karamürselli Ahmet Taşçı
1991 Karamürselli Ahmet Taşçı
1992 Karamürselli Ahmet Taşçı (Altın Kemer)
1993 Karamürselli Ahmet Taşçı
1994 Antalya'lı Cengiz Elbeye
1995 Karamürselli Ahmet Taşçı
1996 Karamürselli Ahmet Taşçı
1997 Karamürselli Ahmet Taşçı
1998 Antalya'lı Cengiz Elbeye
1999 Karamürselli Ahmet Taşçı
2000 Karamürselli Ahmet Taşçı
2001 Ankaralı Vedat Ergin

ORDULU MUSTAFA BÜK
(1933-1982)

Ordu'da doğdu. 1966, 1967 ve 1968 yılları Kırkpınar Başpehlivanlığı'ni kazanarak altın kemer aldı.

KARAMÜRSELLİ AYDIN DEMİR

1976, 1977 ve 1978 yıllarında 3 kez Kırkpınar Başpehlivanlığı'ni kazanarak altın kemeri sahibi oldu.

BANDIRMALI KARA ALİ ACAR
(1900-1981)

Bandırma'nın Eriki köyünde doğdu. 1930, 1931, 1932 ve 1933 yıllarında 4 kez Kırkpınar Başpehlivanlığı'ni kazandı. Oğlu Hasan Acar 1957 yılı Kırkpınar Başpehlivanlığı'ni, torunu Sabri Acar da 1979 yılı başpehlivanlığı kazandı.

TEKİRDAĞLI HÜSEYİN ALKAYA
(1908-1982)

Kırcaali'nin Alkaya köyünde doğdu. Cumhuriyet tarihinin en çok başpehlivanlık kazanan güreşçilerindendir. 1934 yılı güreşlerinde Gostivarlı Mülayım Pehlivanla yeniledikten sonra, 1935 ile 1942 yılları arasında 8 kere başpehlivanlığı kazandı.

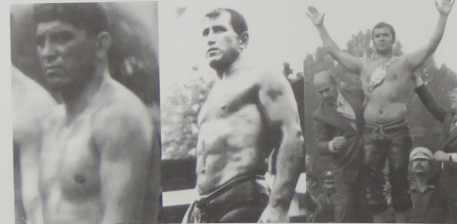
ADAPAZARLI İRFAN ATAN

1928 yılında Sakarya'da doğdu. 1951, 1953 ve 1955 yıllarında Kırkpınar başpehlivanlığını kazandı. 1952 Helsinki

İbrahim Karabacak

Mustafa Bük

Aydın Demir

DENİZLİLİ HÜSEYİN ÇOKAL

1950 doğumludur. 1982, 1983 ve 1984 yıllarında Kırkpınar Başpehlivanlığı'ni kazanarak altın kemer aldı.

SAMSUNLU İBRAHİM KARABACAK

1930 yılında Samsun'da doğdu. 1954, 1956, 1959 ve 1960 yıllarında Kırkpınar Başpehlivanlığını kazandı. 1958 yılında minderde dünya üçüncülüğü kazandı.

KARAMÜRSELLİ AHMET TAŞI

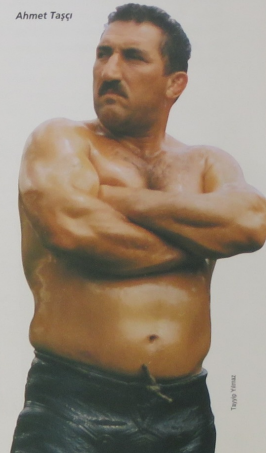
Cumhuriyet dönemi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin en çok başpehlivanlık kazanan ismi. 1990, 1991 ve 1992 yıllarında 3 kez üstüste başpehlivanlığı kazanarak altın kemeri aldı. 1993 güreşlerinde de başpehlivanlığı kazandıktan sonra, 1994 yılı başpehlivanlığını Antalya Cengiz

Hüseyin Alkaya

Elbeye'ye kapırdı. 1995, 1996 ve 1997 yıllarında tekrar üstüste 3 yıl başpehlivan oldu. Yağlı güreş tarihinin şöhrati isimleri arasında yerini alan Karamürselli Ahmet Taşı, 1999 ve 2000 yılı Kırkpınar Başpehlivanlığını da kazanarak toplam dokuz kez başpehlivanlık ünvanının sahibi oldu.

Ahmet Taşı

ASIRLARDIR SÜREN GELENEK

KIRKPINAR AĞASI

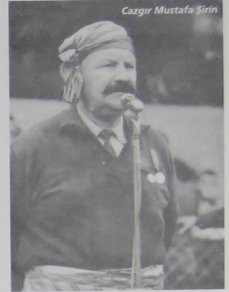
Kırkpınar geleneğinin en önemli özelliği Kırkpınar Ağası'dır. Ağa, Kırkpınar'a, pehlivanları, ağaları, beyleri davet eden, çadırları kurduran, misafirleri karşılayan, ağırlayan, yemek veren, güreşlerin törelere ve geleneklere uygun olarak yapılması için gerekli düzenlemeleri yapan sorumlu kişidir. Kazananlara ödülleri veren de odur. Bu önemli ve onurlu görev güç bir iştir. Ağalar, yüz yıllardır bu görevi üstlenerek 'ağalık' geleneğini günümüze taşımışlardır. Güreşlerin yapıldığı son gün, gelin duvağı telleriyle süslenmiş bir kuzu artırmaya çıkarılır. Gelecek yıl Kırkpınar Ağası olmak isteyenlerin katıldığı artırmada kuzu, en çok artıran kişinin önüne konur. Böylece gelecek yılın ağası seçilmiş olur. Ağa seçildikten sonra davul-zurnaların çaldığı Rumeli havası eşliğinde, yeni ağa bahış dağıtılır ve eski ağanın çadırını ziyaret eder.

1968 yılı ağası Süleyman Şahin ve 16.500 lira artırmı ile 1969 yılı ağası seçilen Gazanfer Bilge'de kalan köç...

DAVUL-ZURNA

Güreş dünyada davul-zurna eşliğinde yapılan ender sporlardan biridir. Davul ve zurnacılar çaldıkları havalarla pehlivanları ve seyircileri coşturur. Kırkpınar'a renk katarlar. Davul-zurnacılar güreşi de iyi takip ederler. Güreşçilerin uyguladığı oyun stiline uygun havalarla oyunu hızlandırabilir veya çaldıkları hava ile güreşçilere mesaj vermeye çalışabilirler.

CAZGIR

Kırkpınar'ın tarihinde değişmeyen geleneklerden biri cazgırlıktır. 'Della' da denen cazgir, güreşlere katılan pehlivanları seyircilere, diğer pehlivanlara ve hatta hakemlere tanıtır. Cazgırın ekvili ve gur sesyle dua (salavat) okuyarak pehlivanların özelliklerini, kuvveti yönlerini, oyun stillerini ve lakaplarını belirtmesi önemli bir gelenektir. Güreş kurallarına uygun biçimde ve seyircilerin hoşlanacağı sözler söyleyebilmesi cazgırın önemli özelliğidir.

Renkli kıyafetleriyle 60'lı yılları Kırkpınar'ından

TANITIM YÜZLEŞME MİDİR?

HASAN ÖZGEN

Cekül Vakfı Yön. Kurulu Üyesi
Belgesel Film Yönetmeni

Propaganda" ile "tanıtım" arasında sıkıyay nasl engellenir? Ülkemizin geleceği ve kalıcı toplumsal özellikleri, tanıtımın çok propaganda ürünlerine olanak sağlar. Nedeni yalın.

Gelenek ve kalıcı toplumsal yapı her şeyi devlete havale eden, tek çözümleyici olarak devleti gören bir anlayışa yaslanıyor. "Devlet Baba" her şeyin egmeni ve sorumlusu. Örnek olarak, artık çocukluk dönemini aşmış belli bir olgunluk dönemi yaşayan turizm sektörünü verebiliriz. Ortalama her yıl 10-12 milyar dolar ciro yapabilen bu sektör bile, "turizm pazarlamasına yönelik tanıtım programı"ni devlete havale etmiş görünür. Talepler ve beklentiler bu yönde. Bu nedenle Türkiye'de, tanıtım alanında ne yaptıkları kesin olarak bilinmeyen, ya alanları faaliyetleri ölçülmeyen Turizm Bakanlığı, Kültür Bakanlığı ve Türk Tanıtma Fonu gibi kurumlar var.

Türkiye'yı yönetenler, bu kurumlardan "ülkenin tanıtımı" ad altında kullanılan biçimlerle olumsuz ürünleri açklamak cesaretini göstermemeldir. Bu çok önemli bir başlangıç noktasıdır. Bu konuda bizim gibi, tasarımcı-uyarılardan çok, "Türkiye imajı"na ihtiyaç duyan özel-sektör setörün dretmesini gerekir.

Devlet eksenli bir tanıtım bakışı, anlayışlaçığı gibi ilk elde, kaynakların akılcı ve doğru kullanımıyla engeller. Bu kullanımda, dönmeler olarak etik olmayanları kayıtlımsa, yarıklarla çakar sağlama gibi kısırd döngüler oluşsa bile, bu işle sorunlarımızın daha önemli sonuçları doğurur.

Her şeyden önce devlet, organizması gereği, özgür değil "koruyucu" bir bakışa sahiptir. Onu vareden siyaseti, felsefesi tanıtım programına da yansımak ister. Çünkü öncelikler açısından devlet, toplumnu dünya ile paylaşmak yerine, onu dünyadan, dünyanı tehlikelerinden (I) korumak ister. Bu nedenle de geçen sayıdaki yazımda da belirtildiği gibi, özgür ve cesaretili olmayan bir tanıtım, "propaganda ürünü"ne döner.

İkinci olarak, devlet bütüncül bir bakışa sahiptir. Terhillerini bütüncül bir tanıtım peşinde koşar. Yıllar sonra Türkiye

tanıtımında çen "Türkiye imajı" şı değil midir? Güneş, deniz ve konuksever insanlar ülkesi...

Daha ağılı, devlet eksenli bir tanıtımda incelmisi, özelleşmiş ayrıntılar üzerine bir yapı kurmak zorlaşır. Türkiye gibi, zenginliğe sahip barındırdığı miras bınıyrlarla, katmanlarla anlatılmakta zorlanan bir ülkede, genel bir tanıtımda ısrar etmek, hiçbir şey tanıtılamamak demektir. Tam karşıtı, Türkiye kendini var eden incelikler, özellikler, ayrıntılar üzerinde yüzleşen bir ülkedir.

Üçüncü bir sakinca, toplumun devlete ortaklaşa paylaştığı "kompleks" ile ilgili. Özellikle Hristiyan beyaz adamın bizi "medeniyet" esası üzerine kurulu bir tanıtım anlayışı.

Kendi toplumsal dokusundan, değerlerinden rahatsız olan "kolonyalist" bir aydın" bakış bu. Bu bakışın ki Yunus Emre'yı feylezof değildi, halk şairi görür. Bu bakışın ki Mimar Sinan'ı onca yarıtılcılığı görmezden gelecek- Ayasofya ile yarışan bir "yarışçı" kimliğine sokar....

Oysa medeniyet, tek bir ılısa, topluma, kültüre hile batının tekeline bırakılmayacak kadar büyük bir çözümlemecidir ve Anadolu coğrafyası bu denklemden çekildiğinde pek ayakta kalacağı da benzemiz. Daha geçenlerde Prof. Dr. İlber Ortaylı hocamızın az ama öz bir açıklaması vardır. "Batılar Türkiye'yi çkararak kendi tarihlerini yazmayı denesinler bakalım, yazacakları ne kadar?" mealinde...

Sözün özü şı, tanıtım, birlemlere yaranak için değil, paylaşmak istediğiniz dünyaya gerçeklik bilgisi, nesnel ve özel bir duyarlıkla aktarmayı gerektirir. Bu özel duyarlıkla, o topluma gelişen/gelişmesi gereken özel biçimlere/üşüplara ihtiyaç duyar. Kendi yaratıcı kadrolarını beslemesini gerektirir.

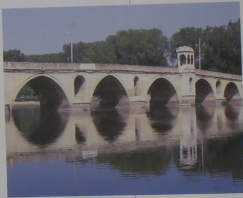
Devlet eksenli tanıtımın, bir diğer sakıncası ise, mülkiyet sorunudur. Bilindiği gibi, tanıtım ürünleri, bir şekilde onu gerçekleştiren kurumun imzasına sahiptir. Devlet kurumlarının imzasını taşıyan tanıtım ürünleri, bugünün dünyasında doğrudan "propaganda" olarak kabul ediliyor. Sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin bakişları daha özgür ve ciddi sayılıyor.

Yıllar önce, sanırım 1977 yılında Kıbrıs'la ilgili bir belgesel filmde çalıştım. "Umut Vatandaşları" adlı bu belgesel çalışma, yulunda anlatılmakla apısından bir laboratuvar çalışmadır. Değişli Bakanlık Kıbrıs Dairesi tarafından yaptırılan bu çalışma, Batı ülkelerine, Yunistan'ın Kıbrıs'la ilgili yaptığı görsel bombardımanına karşı servise konulmak üzere planlanmıştı. Ancak bütün uyarılara rağmen, nesnel ideolojisi, Kıbrıs siyasetine yapıpık bir çalışma olarak istendi. "Kahraman Türk, hain Makarios" ikilemine sındırıldı. Her iki taraf-taki, ama ağırlıklı olarak Kuzey Kıbrıs'taki "insanlık dramları" ele alınmadı. İnceltimisi, özgün ve duyarlı şeyler söylenmedi. Bir de

film'in başına "T.C. Dışişleri Bakanlığı sunar" ibaresi konuldu. Sonuç şı: Bu film sadece Kuzey Kıbrıs'ta gösterildi... Yani, hiçbir şey söylemek ve birşeyler söylemek için aynılan kaynaklarla kendi kendimize söyleştik.

Tanıtım bir anlamda, eşyayla, olgıyla, bilgiyle, hayatla kıscaksı kendimize cesaretili bir "yüzleşme" dir. Başlı başına bir övgü ya da yergi işi değildir. Tanıtımda, hedef izleyici olarak kılınır; onun da dünyanın bu parçasından, dünyanın bu parçasından birikimden tatı alması, sorumluluk duyması, mal sahibi gibi davranması istenir. Tanıtımda daha olan "esyanın tanımı" değildir, "esyanı farklı ve incelikli bir bakışla" yeniden görülmektir.

Bunun için tanıtım, "bilim, sanat ve felsefe" gibi güçlerle işbirliği yapar.

OSMANLI BAŞKENTİ'NİN YENİ YÜZÜ

Prof. Dr. METİN SÖZEN

Osmanlı'nın beylikten imparatorluğa adım adım yönelişinde varlığını köklü bir biçimde sındırdığı kentlerin yeniden incelenildiğinde, Büyük Selçuklu imparatorluğu'nun Anadolu'ya aktardığı değerlerin onların elinde hangi boyutlara ulaştığı daha açık görülecektir. Geçmişin zengin birikimleriyle oluşmuş bu kentlerin, Anadolu Selçukluları döneminde kısı zamanda farklı bir kimliğe bürünmüş, Beylikler döneminde sınırlı olanaklarla da olsa gelenek sürdürmüş, Osmanlı imparatorluğu'na köklü bir mirasın aktarılmasına neden olmuştur.

Hiç uzağı gitmeden, İzmit-Bursa-Edirne başta olmak üzere Erken Osmanlı Dönemi coğrafyasında geçmiş kimliklerini bugün de koruyabilen gerçek farklı bir yaklaşımla ele alındığında, siyasi-toplumsal-kültürel yapının kentlere nasl yansıdığı hemen anlaşılacaktır. Bu aynı zamanda bizlere, kentlerin gelişme evrelerini saptamada önemli bir kolaylık sağlayacaktır.

Osmanlı başkentleri olarak öncelikle Bursa ve Edirne ele alındığında, toplum kentlere yansıyan yeni yüzü hemen varlığını duyuracaktır. Zaman içinde ağır ağır gelişerek gelen bu süreç yeterince bilinmeden, günümüzde kentlerin eklenen yeni değerler, bir dizi sorunları birlikte getirecektir. Temel bazı öğeleri içeren bu kentlerin, özellikle ticaret ve konut gibi

oluşumunun iki ana noktasına yapılacak olumsuz müdahaleler, geçmişin zengin birçok yerleşme yerinde gördüğümüz gibi, dönüşü olmayan yanlışlara gündem yaratabilir.

Bursa'da da Ulu Cami çevresinde yer alan Bedesten ve hanlar, Edirne'de Eski Cami-Bedesten-Alı Paşa Çarşısı-Rüstem Paşa Kervansarayı, bu başlı başkentler ticaret/çarşı bölgesinin odak noktalarına işaret etmektedir. Geçmişte lonca sisteminin kurallarna uygun gelişme gösteren ticaret bölgelerinin özgün dokularının birçok kentte duyarsız biçimde değişikliğe uğramış

olması, köklü bir geleneğin, büyük bir birikimin gözden çıkarılması anlamına gelmektedir.

Ticaret bölgesine sarı, birbirinden ilginç evlerden oluşan kentlerin bir diğer temel birimi mahallelerdir. Merkezinde cami veya mescit bulunan mahalleleri, özgün özellikler içeren sokaklar, çarşıya yönlendirir. İki bölge arasındaki güçlü ilişki sokaklar sağlar. Bu organik bütünlüğü kopturmuş, kendi sağlığı algılamaya olanak kaybolur. Edirne henüz bu noktada, geleneksel dokusunu yer yer korumaktadır.

Osmanlı yöneticilerinin, bilinçli bir yaklaşımla kendi geliştirme çalışmalarının somut belgeleriyse, mahallelerin merkezinde yer alan yapılarıdır. Bu anıtsal yapıların çevresine sarı birbirinden önemli geleneksel konutlarla birlikte mahalleler, kentlerin temel birimi olarak varlıklarını korudukları oranda, kentlerin kimliği zede-lenmemesi demektir.

Bursa ve Edirne'de, kentlerin alınması sağlayan sultanlardan başlayarak izleyen yöneticilerin, devletin ileri gelenlerinin her iki kent şenlendirilme için yaptırılan yapılar ve yer seçimine gösterdikleri titizlik, bilinçli bir politikanın izlerini taşır. Kentin sağlığı büyümesi için yönlendirici rol oynayan bu girişimler, Edirne'de bugün de dikkat edilmesi gereken konularla belirlenmektedir.

Edirne'de, doğal-tarihsel-kültürel varlıkların korunması için yoğun çaba gösteren kurum-kuruluş-kişiler, geçmişte uygulanıyolan yüzlemleri, yapılan yanlışları aynı yöntemle hile düzeltme çabaları, kent sel süreklilik açısından sağlıklı bir yaklaşımdır. 2002 yılı sonunda, özellikle seçilmiş belirli noktalarda yapılacak koruma-yazmalar, kendi bütüncül çalışma-ları, daha şimdiden belirli bir düzeyde ulaşmış bulunmaktadır.

Dileğimiz, bu çabaların aksadıkdan sürmesi, başkent Edirne'nin birikimli hemşehrilerinin katkım ve katkıların istenilen boyuta ulaşmasıdır...

KÜLTÜREL KORUMA PROJELERİ CULTURAL CONSERVATION PROJECTS

Anadolu ile Avrupa arasında kültürel ilişkilerin ve gelişmelerin tüm özelliklerini yansıtan Edirne, yüklü mirasını günümüze taşıyan önemli bir kültürel kımkıdır. Tarihöncesi, Roma, Bizans ve özellikle başkent olma sürecini yaşadığı Osmanlı uygarlığını beğleyen yapıtları oluşturduğu bu özgün mirasın korunması, aslına uygun onarılabilmesi ve yeni işlevlerle donatılarak yaşatılması için uzun bir süreçte yaratıldığı bu birikimin geleceğe aktarılması sorumluluğundadır. Bilinci ve yerel ve sivil kurumların da işbirliğiyle, koruma projeleri geliştirdi. Bu projelerle aşamalı olarak yürütülen koruma planı, Edirne'de oluşacak kültürel turizm hareketinin kaynağı olacaktır. Onarımlı yapıları bazı önemli yapıların, sivil kuruluşların kullanımına verilerek, koruma bilincinin sivil topluma yayılması ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Reflecting every aspect of the cultural relations and developments between Anatolia and Europe, Edirne is an important cultural identity that brings forward its wealth of historical and cultural legacy. In order to protect this original heritage comprising works of art documenting the prehistoric eras, the Roman, Byzantine and the Ottoman civilisations when Edirne became the empire's capital, the works of art must be renovated with strict adherence to the original structure and given a new lease of life by imposing new functions on them. With the awareness of its responsibility in passing on to posterity this wealth of civilisation that was created over a very long time, the Governorship of Edirne created preservation projects with the cooperation of local foundations

and non-governmental organizations. The preservation plan undertaken concurrently with these projects will be the source of the cultural tourism movement in Edirne. By handing over the operation of some of the renovated buildings to NGO's, the extension of the awareness of preservation and protection to the civil society is envisaged.

TARİHİ KARAKOL BİNASI HISTORICAL POLICE PRECINCT

Meriç Nehri kenarında sularla oluşan kültürlerin kenti Edirne'yi ve simgesi Selimiye'yi heyecanla izlediğiniz noktada Tarihi Karakol Binası yeni işlevi ile kafe, size Edirne'yi tanımlar.

The Historical Police Precinct building is situated at the point where you have a magnificent view of Edirne, the city of cultures formed near River Meriç (Maritza), and its symbol the Selimiye Mosque. The precinct now serving as a café defines Edirne for you.

HAFIZAĞA KONAĞI HAFIZAĞA MANSION

Selimiye, Eski Cami, Uç Serefil Camii, hanlar ve bedestenlerden oluşan tarihi kent merkezinde dini mimaride mükemmel ulaşan örneklerin arasında özgün mimarisi ile Hafızağa Konağı, 19. yy'da Türk evinin tüm özelliklerini bünyesinde barındıran bir yapı olarak yer alır. Hafızağa Konağı, Selimiye'yi ziyaret eden turistlerin, kentin tarihi ve kültürel ile ilgili bilgi ve belge temin edilebileceği bir "Kültür Evi" olarak planlandı.

Being one of the perfect examples of religious architecture of the historical city centre comprising the Selimiye Mosque, the Old Mosque and the Mosque with three galleries, Hafızağa Mansion is a structure embodying all features of the 19th century Turkish house with its unique architecture. Hafızağa Mansion has been designed as a "House of Culture" where visiting tourists can obtain information and documentation on the city's culture and history.

EKMEKLİ ÖĞRETMEN AHMET KARA: HAFIZAĞA KONAĞI İTTİHAT VE TERAKKİ'NİN TOPLANTI YERİDİ

Hafızağa Konağı'nın son varisi Bekir Kovankaya'dır. Bu kişiyi yaptığım temaslarda, Hafızağa Konağı ile ilgili bazı bilgileri ulaştım. Hafızağa hafız ve çeteciymiş. İki kız bir oğlu varmış. Mülkünü Bekir'e bıraktı.

Konak Osmanlı Devleti'nin son günlerinde İttihat ve Terakki Cemiyeti Edirne şubesinin gizli buluşma ve toplantı yeriymiş. Bu sıralarda cemiyetin şube şefi Talat Bey'dir. (Talat Paşa). Edirne'de yüzbaşı rütbesinde bulunan İsmet Bey (İnönü) de grubun içindedir.

Bekir Kovankaya'nın babasından aktardığı bilgilere göre, binanın ikinci katındaki geniş salonda İttihat ve Terakki'ye yeni katılacak üyeler yemin ettirilirmiş. Burada silah üzerine el konarak yapılan yemin törenlerinin ardından toplantılar yapılmırmış.

Yemine davet edilen kişiler, şehrin farklı noktalarından Konağa, özel kuryelerle ve binanın yeri belli olmasın diye gözleri bağlı olarak getiriliyor ve arka kapıdan sokuluyordu.

Bugün konağın alt katında kalan tek katlı yapı, Konağın hizmetkarlarının kaldığı bölümdür. Mirasçılar tarafından satıldığı anlaşılan bu bina gibi bir iki konak daha bulunuyordu.

Konaktan Selimiye'nin görünüşü

ESKİ VALİ KONAĞI THE OLD GOVERNOR'S RESIDENCE

19. yy. yapısı konak, devlet konukları olarak kullanılacak.

This 19th century mansion will be used as a public guesthouse.

32

ZORLUTUNA KONAĞI ZORLUTUNA MANSION

Konumu ve mimari özellikleri ile Edirne'deki konaklama tesislerinde büyük otel işletme anlayışı düşünülerek projelendirildi.

This building's design was developed by envisaging a boutique-type hotel, keeping in mind its position and architectural features.

SAĞLIK EVİ-HEALTH HOUSE
Restorasyonu tamamlandı.
Renovation completed.

SAADET HANIM KÖŞKÜ SAADET HANIM MANSION

19. yy da Edirne'de görülen kültürel zenginliğin önemli bir kanıtı olan bu yapı baltahesi, plan, cephe ve süsleme örnekleriyle sivil mimarimizin özgün örneklerinden biridir.

This important edifice of the cultural diversity observed in Edirne in the 19th century is an original example of Turkish civilian architecture with its courtyard, plan, facade and embellishments.

KALEİÇİ KORUMA PROJESİ

Konut mimarisinin özgün örnekleri Kaleiçi Evleri için hazırlanan koruma projeleri uygulama safhasında.

KALEİÇİ PRESERVATION PROJECT

The preservation projects for the Kaleiçi Maarif Street which brings to our day the original samples of traditional Turkish home architecture have been developed.

YENİ SARAY "BABÜSSAADE"SI

MAIN GATE OF THE PALACE

15. yy. Sultan II. Murat Dönemi yapısı oranın proje doğrultusunda yapılacaktır.
The gate will be renovated in accordance with the 15th century Sultan Murad II era architecture.

33

HIDIRLIK TABYALARI HIDIRLIK FORTIFICATIONS

Proje çalışması başlatılıyor.
The project for this renovation is being launched.

EDİRNE, İHMAL EDİLMİŞ KİMLİKTEN KURTARILIYOR

CENGİZ VARNATOPI
Edirne Belediye Başkanı

Kültür ve tabiat varlıklarımız ülkemizin temel taşlarıdır. Kültürel varlıklarımız her kim olursa olsun korumak ve yaşatmak zorundadır. Osmanlı Başkenti kimliğini sonuna kadar koruyan, birçok dine mekan olmuş, birçok toplumu izleni taşıyan Edirne, dünyadaki ve Balkanlar'daki son gelişmeler ışığında çok yönlü değerlendirmelere konu olmaktadır. Başta Yunanistan ve Bulgaristan olmak üzere Avrupa Birliği Topluluğu'na üye ülkeler ile yaşanan son gelişmeler, doğal ve kültürel varlıkların korunması, kenttsel dokularının iyileştirilmesi, geliştirilmesi çalışmalarına hız kazandırmıştır. Bu bağlamda kamu, özel, yerel ve sivil birliğine dayalı bölgedeki eğitim kurumlarını dikkate alan çok yönlü programı kazanılır kılmıştır. Kısa-orta-uzun dönemde, ulusal çizgi ve uluslararası boyutu dikkate alan projeler, başta Edirne olmak üzere Trakya'da bölge ölçeğinde gerçekleştirilmesini gündeme getirmiş ve sınırlı boyutlarda da olsa somut örneklerle gidilmesi sağlanmıştır. Burada en büyük başarı, hedeflere uygun projelerin üretilmesi değişik kurumların destekleri ve katılımları görünür bir sonuçla ulaşılmıştır. Bu aşamada da uluslararası bir katkı çok

yönü değerlendirildiğinde hem doğal varlıklar bütünlüğü içinde korunmuş olacak hem de yeni işlevlerle birlikte kent yaşamı çeşitliğine dayanan bir zenginleşmeye ulaşacaktır.

Edirne şehri ihmal edilmiş bir tarihi kent kimliğine büründürmemek için belediyemiz çalışmalar başlatmıştır. Göreve başladığımız sonra ilk olarak, Edirne Valiliği'nin de desteği ile Edirne'nin eski ve ve konaklarını bulunduğu Kaleiçi semti ele alınmıştır. Edirne'nin dünyayı yansıtan bir semti olduğu mevcut yaklaşık 250 adet tarihi ev ve konakların restorasyonu için bir proje gerçekleştirilmiştir. Tarihi Alipaşa Çarşısı'nın orta kısmının doğrudan açıldığı Sarıaçar Caddesi ile Kaleiçi'ni bağlayan Alipaşa Ortakapı Caddesi üzerindeki (Kaleiçi semtinde) ilk etapta 25 adet ev tamamen belediyemiz personelinin uğraşları sonucu üç cephe onarımı yapılmıştır. Buralarda yaşayan vatandaşlarımızın da büyük katkıları sağladığı çalışmalarımız uzman direktörleriyle binaların asılana sadık kalınarak yürütülmüştür. Kaleiçi semtinin diğer kısımlarında evlerin restorasyonu için önümüzdeki aylarda yeni bir çalışma başlatılacaktır. Yine bu proje kapsamında aynı semt sınırları içinde bulunan

tarihi su terazisi de restore edildi, trafidi düzenlenerek koruma altına alınmıştır.

Şehrimizin kent merkezi konumundaki tarihi Sarıaçar Caddesi'ndeki binaların düzenlenmesi ile ilgili de belediyemiz çok kapsamlı bir projenin başlama aşamasındadır. Ayrıca Atatürk Meydanı, Saat Kulesi, Kadın Hakları Parkı, Eski Cami çevresinde de tarihi dokuya uygun olarak çalışmalar yapılmaktadır. Amacımız Sarıaçar Caddesi'ne alternatif olarak yeni bir yolun açılarak, bu tarihi mekanın taşıyıcılarına yoluna tahsis edilmesidir. Proje kapsamında bu caddenin üzerindeki Eski Edirne konakları, evleri, Eski Rum evleri restorasyona tabi tutulacaktır.

Tarihi kent merkezine uygun çalışmaların gerçekleştirileceği çalışma sonrası, burası Edirne'nin en önemli cazibe merkezi olacaktır.

Bir diğer projemiz de, şu anda Belediye Makine İkmal Bakım ve Onarım Müdürlüğü müzüm bulunduğu tarihi elektrik üretim binasının restore edilerek kültür merkezine dönüştürülmesidir. >

Burasının röleve, restitüsyon ve restorasyon projesi için ihale yapılmıştır. Proje çalışması halen devam etmektedir. tamamlanıldığında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun onayına sunulacaktır. 70 yıllık binanın Edirne'mize kazandırılması bizim için övünç kaynağı olacaktır.

Edirne Belediye Başkanlığı şu anda 1900 yılında zamanın Belediye Başkanı Dilaver Bey tarafından yapılmış olan tarihi bir binada hizmetlerini sürdürmektedir. Binamızın 100. yılını geçtiğimiz aralık ayında büyük bir coşkuyla kutladık.

Bilindiği gibi Edirne'miz, en eski Ata sporlarımızdan biri olan tarihi Kırkpınar Güreşleri'ne ev sahipliği yapmaktadır. Belediyemizin öncülüğünde gerçekleştirilen ve neredeyse Osmanlı Devleti'nin tarihi ile yaşıt olan bu gelenekimizi çok daha iyi bir şekilde organize edilmesi için varımızı yığımızı harcıyoruz. Belediye olarak bu tarihi mekanı, tarihi dokusuna

uygun olarak yeniden düzenlemeyi başardık. Bu alandaki tarihi açılan koruma altına aldık, tarihi dokusuna uygun şekilde yolları düzeltdik. Sadece Kırkpınar zamanında değil, her zaman ziyaret edilebilecek, gezilebilecek şekilde halkın hizmetine sunduk. Şimdi bu alan, yedisinden yetmişine her milletten binlerce insanın Edirne'ye geldiğinde mutlaka görmek istediği bir yer haline geldi. Yine aynı mekanda bulunan mülkiyeti belediyemize ait, Osmanlı padişahlarından 4. Mehmet (Avo Mehmed) tarafından av sırasında dinlenmek amacıyla yaptırılan av köşkünün restorasyonu da belediyemiz tarafından yapılmaktadır. 25 bin metrekarelik bir alanda kurulu olan av köşkünün restorasyonu sırasında çevresinin de düzenlenerek burasının kor kalvesine dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

Edirne Belediye Başkanlığı, bunca tarihi esere sahip güzel Edirne'mizin bu zenginliğini muhafaza ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda üzerine düşen görevleri yerine getirecektir. 'Tarihi Kentler Birliği' kurucu üyesi ve aynı zamanda encümen üyesi sıfatıyla taşıyan belediyemiz, bu birliğin çalışmalarını kapsamında tarihi eserlere verdiği önemi gösterecektir. Kültürel ve tabiat varlıklarımızın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında sadece ilgili kurum ve kuruluşlara görev düşmemelidir. Herkes bu bilinci taşımalı ve sahip olduğu değerleri sonuna dek korumalıdır. Ve bu konuda gerekirse yasal düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. <

PRESERVING OUR CULTURAL HERITAGE

The municipality has launched a campaign to prevent Edirne from becoming a neglected historical city. A project has been developed to renovate a historical house and mansion that reflect the past of Edirne. The facades of 25 houses have been renovated with the support provided by the Governor and the citizens. The historical water level in Kaleiçi has also been restored and preserved. The municipality is about to launch a very comprehensive project for the rearrangement of the buildings on Sarıaçar Street which is considered the city centre. Moreover, renovation work will be undertaken in adherence to the historical fabric of the city for the renovation of the Atatürk Square, the Clock Tower, Women's Rights Park, and the Old Mosque. Yet another project aims to restore the old power-generation building and use it as a cultural centre. Bidding has been done for the building's relief study, and the reconstitution and renovation projects. It will be a source of pride for us to regain this 70-year-old building for Edirne. Edirne also hosts the historical Kırkpınar Wrestling Games. We rearranged the historical area where the wrestling games are held in conformity with its original architectural fabric. This area has now become one which all visitors coming to Edirne want to see. The Hunting Lodge in the same area will be renovated and turned into a rustic café. Edirne municipality will do all that falls upon it as its responsibility to preserve the historical heritage of the city which hosts so many cultural treasures and pass them on to future generations. The Edirne Municipality, which is the founding member of the Union of Historical Cities will demonstrate the importance it places on historical works. The duty and responsibility in preserving our cultural and natural heritage should not only fall on public institutions. Everyone should carry that awareness and preserve the values they have for ever.

Sarıaçar Caddesi

20. KURULUŞ YILINDA TRAKYA ÜNİVERSİTESİ'NDEN TARİH, ÇEVRE ve KÜLTÜRE KORUMA

Trakya Üniversitesi
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Edirne Osmanlı İmparatorluğu'nun mimaride eriştiği yaratıcı düzeyi gösteren "Antik Kent". Bir kenti daha da güzelleştiren ve bu güzelliğe kalıcılık katan en önemli unsur da bilim, sanat ve kültürle anlam kazanan tarih bilincidir. Bu bilincin ve canlılığın topluma kazandırılmasında üniversitenin sağladığı katkı çok önemlidir.

Trakya Üniversitesi korumacı ilkesi doğrultusunda, Edirne'de birçok yapıya sahip çıkmış, bu yapıların restorasyonunu gerçekleştirerek yeniden canlanmasını sağlamıştır.

Üniversite Rektörlüğü'nün 1996 yılında Karaağaç Yerleşkesi'ne taşınmasıyla, geçmişin "Edirne İstasyonu" tarihi dokusuyla Üniversite çatısı altında yeniden yaşatılmaya başlanmıştır. Lozan Anlaşması'nı temsilen, Lozan Anıtı, Lozan Müzesi ve Lozan Meydanı'nı yapılışmasının ardından bu tarihi doku farklı ve zengin bir anlam kazanmıştır.

Trakya Üniversitesi 1997 yılında, Sultan II. Bayezid Külliyesi'ni restore edip Saklık

Müzesi'ne dönüştürerek, Edirne'ye çok önemli ziyaret noktalarından birini kazandırmıştır.

Enez ilçesindeki tarihi Sahil Kervansarayı (İngiliz Kışlası) koruma altına alarak, restorasyonuna başlanmıştır.

Trakya Üniversitesi'nin kendini sorumlu hissettiği bir diğer konu da kent ve bölgenin 'ekolojik dengesi'nin korunmasıdır. Bu nedenle, çevre problemlerini araştırmak ve çözüm önerileri üretmek amacıyla birçok girişimde bulunulmuştur. Trakya Üniversitesi ve Çevre Bakanlığı arasında 11 Kasım 1999'da imzalanan "Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı Protokolü" gereğince yapılan araştırmalar devam etmektedir. Gala Gölü ve Çevresini" koruma-kollama ilkelere göre yürütülen çalışmalara paralel, Temmuz 2001'de konuyla ilgili üst düzey yetkililerin katıldığı bir inceleme gezisi düzenlenmiştir. Gölüpoğlu Yerleşkesi içine kurulacak olan "Gölüpoğlu Arterotumu" nun proje çalışmaları halen sürmektedir.

Ayrıca, hem çevrenin korunması hem de tarihi bilincin yaşatılmasına ilişkin çalışmalar kapsamında; Vize kazıları ve Bergama'da bulunan 'Allioi Antik Kenti' kazı çalışmaları, Trakya Üniversitesi öğretim görevlileri tarafından yürütülmektedir.

Kuruluşunun 20. yılını kutlayan Trakya Üniversitesi, bilimsel çalışmaların yanında, sanat, edebiyat, çevre ve kültür alanlarındaki katkılarıyla Edirne ve Trakya'nın gelişiminde rol oynayan önemli bir kurumdur.<

Gala Gölü

EDİRNE YENİ YÜZLERLE TANIŞIYOR FOTOĞRAF TURİZMİ

Yazı ve Fotoğraflar:
BEHİÇ GÜNALAN

Edirne denilince akla fotoğraf gezileri gelmeye başladı. Nasıl Safranbolu, tarihi evleriyle, Nemrut Dağı, dünyanın en güzel gün doğumunun izlenmesiyle, Ürgüp, Peri Bacalarıyla, Karadeniz, yeşil yaylalarıyla insanı heyecanlandırıyorsa, Edirne, fotoğrafseverlere bir fotoğraf hazinesinin zenginliğini sunuyor. Edirne'nin görsel cömertliği insanı kışkırtıyor.

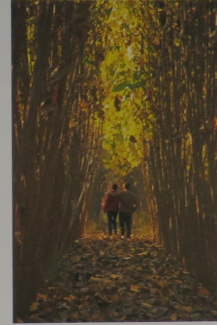
Ortaya çıkan fotoğraf enerjisinin sihri biliyorum. Bu enerjinin ruhumuzda ne denli etkili bir manyetik alan yarattığını hissedemiyordum.

Fotoğrafın nasıl bir elektrik yaydığına hep yaşıyorum. Bazen dergide, bir sergide ya da bir dia gösterisinde tek bir kare fotoğrafa sevdalanır, vurulursunuz. Dünyanın bir ucunda da olsa, o tek kare fotoğrafın peşine düşmeyi arzularsınız.

Fotoğrafçılık yalnızca bugün, "yarn" a taşınmanın çabası değil, aynı zamanda bugünden "dün" e yolculuğa çıkmanın, uzak zamanlarda kalan geçmişini yeniden keşfetmenin keyfini yaşamaaktır.

Edirne artık, yalnızca Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde fotoğraf turizmine ev sahipliği yapan kent olmaktan çıktı. Osmanlı imparatorluğuna başkentlik olma mertebesinden şimdi "kasabalık" tartışılan bu kentin arka bahçesinde etkileyici, insana muazzam duygular yaşatan bir Edirne daha var.

Bu kayıp Edirne'yi filmin kimyası, film karelerinde görünür hale getirdi. Edirne doğa ve kültür varlıkları, farklı kültürleri yansıtan sivil mimarlık örnekleri, usulca akan akarsuları, florası, eşsiz günbatımı silüetleri ve her objektife gönüllü poz veren sıcakkanlı insanlarıyla fotoğraf turizminin cazip kenti haline dönüştü. Türk Fotoğraf Sanatı'nın ustalarından İsa Çelik, Faruk Akbaş, İzzet Keribar ve İbrahim Zaman son birkaç hafta içinde Edirne'nin

konuğu oldu. Edirne, aynalı süpürgesinden, Bahai Evine kadar ustaların objektifinden fotoğraflandı.

Türkiye Fotoğraf Dernekleri Birliği'nin 5. Edirne fotoğrafı var. Türkiye'de son yıllarda yayınlanan bütün prestijli fotoğraf albümlerinde Edirne fotoğrafları yer alıyor.

Platosu'nda en iyiyi çekebilmek için yarışılır.

Fotoğraf albümlerini ellerine geçiren 20 kadar Balkesirli fotoğrafsever soluğu Edirne'de aldı. Gece mavisindeki Selimye silüetini çekmek için çalıştı.

Edirne fotoğraf albümüyle başlayan, daha sonra fotoğraf ağırlıklı süren nitelikli tanıtım yayınları, fotoğraf turizminin önünü açan önemli bir adım oldu.

Edirne'de duyulan her deklansör sesi, uzaktakileri Edirne'ye biraz daha yakınlştırıyor. Her fotoğraf karesi Edirne'ye yeni bir pencere açıyor. Her fotoğraf karesi onlarca, yüzlerce insanı peşine takıyor.

Koç Allianz'ın "Köprüler" konulu fotoğraf albümünde 11 Edirne fotoğrafı yer aldı. Eczacıbaşı'nın "Türkiye'de İnsan Manzaraları" konulu fotoğraf albümünde ise 5 Edirne fotoğrafı var. Türkiye'de son yıllarda yayınlanan bütün prestijli fotoğraf albümlerinde Edirne fotoğrafları yer alıyor.

Edirne bu albümlerde vitrine çıkıyor. Edirne yeni yüzlerle tanışıyor. Bunu fotoğraf başarıyor.

MÜZİĞİN VE SU SESİNİN TEDAVİYE DÖNÜŞTÜĞÜ MEKAN EDİRNE DARÜŞŞİFASI

Yazı ve Fotoğraflar:
ENVER ŞENGÜL

Darüşşifalar, İslam ve Türk dünyasında pratğe ve gözleme dayalı sağlık bilgileri veren, hastaların tedavi eden şifalı eğitim kurumlarına verilen addır. Emelievir döneminden başlayarak, özellikle Abbassiler döneminden Suriye, Irak, Mısır ve Anadolu'da yaygınlaşmış ve geliştirilmiştir.

Darüşşifalarda sağlık hizmetinin yanı sıra, medreselerinde çirak öğrencileri usta bir hekimler yanında tıp eğitimi de verildi. Bu darüşşifaların en ünlülerinden biri de hiç şüphesiz ki Edirne'de bulunan Sultan II. Bayezid Külliyesi Darüşşifası'dır. Bu darüşşifanın en önemli özelliği ise özellikle ruh hastalarının diğer tedavi yöntemlerinin

dışında musiki, su sesi ve güzel kokularla tedavi edilmesidir.

Ünlü Seyyah Evliya Çelebi'nin 1682 yılında Edirne'yi ziyaretinde "Orada bir Darüşşifa vardır ki dil ile tarif ve kalemler ile yazılmaz", diye öve öve bitiremediği Edirne Darüşşifası inşaatına 1484 yılında başlamış ve 1488 yılında bitirilerek hizmete girmiştir.

1 Mart 1484 tarihinde Akkırman seferine çıkmak için Edirne'ye gelen Fatih Sultan Mehmet'in oğlu Sultan II. Bayezid, önemli şehir konumundaki Edirne'yi bir hastaneyne kavuşturmayı amaçladı ve bu yapıları topluluğunun inşaatının başlamasını emretti. Birlerce işçinin çalışarak dört yılda tamamladığı bu inşaatların masrafları ise Basarabıya fethinden elde edilen ganimetlerle karşılandı.

Külliye'nin çok ilgilili çeken yer hiç şüphesiz ki, Trakya Üniversitesi tarafından "Sağlık Müzesi" ne dönüştürülen Darüşşifa kısmıdır. Yataklı tedavi bölümü ise mar-

kenlerle aslına uygun olarak canlandırılmıştır.

Her türlü hastanın kabul edildiği bu şifahane, 500 yıl önce bazı Avrupa ülkelerinde akıl ve ruh hastalarının, kafasına şeytan girmiş tanısı konularak tecrit edildiği bir dönemde, su sesi, musiki ve güzel kokularla tedavilerin yapıldığı bir yerdi.

Uzun yıllar boyunca yöreye şifa dağıtan Darüşşifadaki hizmet şekli zamanla değişikliğe uğramıştır. Kuruluşunda çok yönlü bir hastane iken, bir süre sonra, sadece akıl ve ruh hastalarının tedavi edildiği bir ünite haline almış, daha sonra da bu tür hastaların tecrit edildiği bakımsız bir kurum haline gelmiştir.

1876-77 Osmanlı Rus savaşında Edirne'nin işgali ile işlevini tamamen yitirmiş ve içindeki hastalar İstanbul'a gönderilmiştir. 1896 yılında tekrar onarılan Darüşşifa akıl hastalarının tecrit ve tedavilerinde bir süre daha kullanılmıştır. >

Musikiyle Hasta Tedavisi

Günümüzde modern tıbbın da kullanmaya başladığı musikiyle hasta tedavisi bu hastanenin özellikleri arasındadır. 10 kişiden oluşan musiki topluluğunun, akustüğü oldukça hassas olan bu mekanda haftada 3 gün verdiği musiki konserleri yankılanmadan binanın her tarafından rahatlıkla dinlenebiliyordu. Tedavide musikinin yanı sıra su sesi ve güzel koku da yararlanılmaktaydı. Şadırvandan fışkıran suların çıkardığı ses, tedavinin önemli bir kısmını oluşturmaktaydı. Bu şifahane tedavi parasızdı ve haftada 2 gün şehirdenki hastalara parasız ilaç dağıtılırdı.

Evliya Çelebi, hastanenin musiki ile tedavi konusunu da şu şekilde anlatmıştır: "Merhum ve Mağfur Bayezid Veli Hazretleri Vakıfyesinde, hastalara deva, dertlere şifa, divanelerin ruhuna gıda ve defî seva olmak üzere 10 adet hanende ve sazen de gulan (genç erkek) tayin etmiş ki, üçü hanende, biri neyzen, biri kemancı, biri musıkarcı, biri santurcu, bir çengli, biri genç santurcu, biri udçu olup, haftada 3 kez gelerek hastalara ve delilere musiki fasli ederler. Allah'ın emriyle, Nicusi saz sesinden hoşlanırlar ve rahat ederler. Doğusu musiki indilinde neva, rast, düğah, segah, gargaş, suznak makamları onlara mahsusdur. Ama zengule makamlı ile buselik makamında rast karar

THE DARÜŞŞİFA HEALTH MUSEUM

Darüşşifa is the name given to health and medical training facilities in the Moslem and Turkish world. In the Darüşşifas, in addition to medical aid, doctors trained apprentices in medicine. One of the most renowned of these facilities is the Edirne Darüşşifa. The most prominent feature of this Darüşşifa is that patients with mental disorders in particular used to be treated with music, the sound of water and beautiful scents in addition to the traditional methods. The construction of the Edirne Darüşşifa started in 1484 and was completed in 1488. Sultan Bayezid II who was in power at the time wanted to have a hospital built in Edirne, which was an important city of the realm and ordered the construction of this complex. The cost of this endeavour where thousands of workers took part in and which was completed between 1484-1488 was met through the war loot acquired during the siege of Bessarabia. There is widespread belief that the architect of the building is Hayreddin. This hospice was a facility where patients were treated with the sound of water, music and beautiful scents at a time when in European countries the mentally ill were isolated from society with the belief that the devil had got into their heads. Treatment was free of charge at this hospice and the sick in the city received free medicine two days a week. The parts of the complex other than the mosque were handed over to the Thrace University by the General Directorate of Foundations in 1984. With the approval of the Ministry of Culture it was to become a private museum in 1997 and the facility was opened to the public in 1997.

kılsa insana hayat verir. Bütün saz ve makamlarda ruha gıda vardır."

Darüşşifanın Müze'ye Dönüştürülmesi

Külliye'nin, camii hariç diğer bölümleri Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1984 yılında Trakya Üniversitesi'ne devredilmiştir. Darüşşifa'nın Sağlık müzesine dönüştürülmesi çalışmalarına ise 1993 yılında başlamış olup, Kültür Bakanlığının 23 Nisan 1997 yılında onayıyla özel müze olması kesinleşmiştir. Psikiyatri Tarih Bölümü ise İstanbul Ruh Hastalarını Readaptasyon Derneğinin katkılarıyla 30 Haziran 2000 tarihinde hizmete açılmıştır.

Ziyaretçilerin Akınına Uğruyor

Tarihi kent Edirne'de Selimiye gibi bir başyapıtın sonra, en çok ziyaretçi çeken eserlerden biri haline gelen Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi 2001 yılında 29 bin kişi tarafından ziyaret edildi. Bu yılın ilk 3 ayında ise ziyaretçi sayısı 5 bine yaklaşmış durumda. Müzede ayrıca sergi odaları, Tıp Tarihi Odası, Mimar Sinan Eserleri Süreklî Fotoğraf Sergisi ve Edirne araştırmacılarından Tosyavizade Dr. Rifat Osman Bey ve Odr. Prof. Süheyl Ünver anısına adanmış iki oda bulunuyor.

Nasıl Gidilir?

Otobandan İstanbul-Edirne arasında 2,5 saat olduğu düşünülürse günbirlik turlarla Edirne'ye gelmek ve bu güzelim eseri görmek zor olmasa gerek. Külliye Yeni İmaret semtinde ve Edirne Hükümet Konağı'nın solundan indilğinde 1 km kadar aşağıda. Külliye aynı zamanda Tarihi Kırkpınar güreş alanına, Osmanlı sarayı kalıntlarına ve Balkan Savaşı Anıtına da çok yakındır.

Tel+fax: 0 284 212 09 22
www.trakya.edu.tr/kulliye

www.trakya.edu.tr/kulliye

EDİRNE'DE GELENEKSEL SANATLAR TRADITIONAL HANDICRAFTS

EDİRNE VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

AYNALI SÜPÜRGE

Aynalı süpürge Edirne'nin evlenme geleneğinde önemli bir etnografik eşyadır. Süpürge, genç kızın çalışkanlığını, temizliğini ve sağlığını, aynası ise güzelliğini simgeler. Aydınlık ve uğur getirmesi dileğiyle çeyizine konur ve yaşam boyunca saklanır.

MIRROR-DECORATED BROOM

Mirror-decorated brooms are important ethnographic objects in the marriage custom of Edirne. The broom itself represents the bride's diligence, cleanliness and purity whereas the mirror represents her beauty. A mirror-decorated broom is added to the bride's dowry with the hope that it will bring good luck, and the bride keeps it a lifetime.

MEYVE SABUNU

Meyve sabunculuğu Türk Kültüründe, Edirne'ye özgü bir sembol olarak özgün bir yer edinmiştir. Evlerde süs eşyası olarak kullanılan meyve sabunları 17. yüzyıldan beri Edirne'de üretilmektedir. Rendelederek içine misk kokusu karıştırılıp, meyve şekli verilerek sabun, hediyeleşme olarak kullanılmaktadır.

FRUIT SOAP

Fruit soap, which has been manufactured in Edirne since the 17th century, is a symbol peculiar to Edirne in the Turkish culture. Soap is grated and mixed with musk, and then it is shaped into different kinds of fruit. These fruit soaps are sold as souvenirs and used as ornaments at homes.

EDİRNE ÇİNİSİ

Edirne'nin görkemli mimari anıtlarını süsleyen Türk çinilerinin üretimi 14. yy.'dan başlar. Muradiye ve Selimiye Camilerindeki çiniler, çini sanatımızın en parlak örneklerindendir.

EDİRNE-STYLE PAINTED TILES

The production of Turkish painted tiles, with which the most attractive buildings in Edirne are decorated, started in the 14th century. The painted tiles in the Muradiye and Selimiye Mosques are the best examples of this art.

EBRU

Hareli kumaş anlamına gelen Ebru, Türklerin geleneksel kağıt boyama sanatıdır. Yoğunluğun artması amacıyla içine kitle ve benzeri malzemeler katılarak kullanılan toprak boyaların kağıda aktarılması şeklinde yapılan ebru, çeşitli

tarzlarda ve kumaş, seramik ahash gibi malzemeler üzerine de uygulanabilir.

EBRU (PAPER MARBLING)

Paper marbling is the traditional Turkish art of painting paper. Paint in powder-form is mixed with gum tragacanth and similar materials to make it denser, and this mixture is transferred onto paper or even onto cloth, ceramics, or wood in different forms.

EDİRNEKARI

Edirne işi anlamına gelen geleneksel el sanatı, 14. yy.'dan beri uygulanmaktadır. Günümüzde, sandık, dolap gibi ahash malzemeler üzerine boya ile çiçek motifleri işlenerek yapılır.

EDİRNEKARI (WOOD PAINTING)

'Edirnekari', which means 'Edirne-style decorative embellishment, has been practised in Edirne since the 14th century. Today, flower motifs are painted on wooden things such as trays, cupboard, chests etc.

TALİKA (CARRIAGE)

Talika means a light, four-wheeled carriage and 'talika' making is one of the traditional handicrafts in Edirne. The carriage made of wooden and metal pieces is painted black or in a dark colour and and ornamented with flowers or geometrical shapes in lively colours.

TALİKA

Geleneksel el sanatı örneklerimizden talika; yaylı, tek atlı araba anlamına gelir. Ahash ve metal parçalarla yapılan araba modeli, siyah veya koyu renkle boyanır, üzerine canlı renklerle çiçek ve geometrik süslemeler işlenir.

ÇELTİK TARAĞI

Pirinç üretiminin yoğun olduğu Edirne'de yöresel el sanatı örneklerindendir. Kurumamış pirinç saplarından yapılan çeltik tarağı nazara karşı bereket simgesi olarak kullanılır.

UNHUSKED RICE COMB

Unhusked rice comb making is one of the local handicrafts in Edirne, where rice-growing is widespread. Unhusked rice comb is a symbol of fecundity, and it is used against the evil eye.

EDİRNE'DE EL SANATLARI

Tayyip Yılmaz

T. Ü. Mimarlık Fakültesi
Emekli Öğretim Görevlisi

Edirne'yi çağlar boyunca yurt dışından bir çok kavim, birlikler kente değer katmışlardır. Neolitik çağdan günümüze uzanan değerli sanat eserlerinin oluşturduğu zengin kültürel miras önemli bir parçası da "El Sanatları"dır. Edirne evlerinde, tarihî eserlerde ve müzelerde el sanatlarının sayısız örneklerini görmek mümkündür.

İşlenen olanlar ve estetik ve form güzelliği olanlar şeklinde sınıflandırılabiliriz. Edirne'de el sanatlarımızı, okullar şehri Edirne'de ilköğretimden üniversiteye kadar, eğitimle geliştirmeli, gelecekte de yaşatabilmeliyiz.

Edirne'de mart ayı içerisinde açılan 'El Sanatları Sergisi' bu anlayışı yansıtan güzel bir gelişme olmuştur. Bu sergi kapsamında tarihten günümüze kadar gelebilmiş el sanatlarımızdan, altın varak, goblen işleme, bakır dövmeye, ahash işleme, minyatür, edirnekari, ebru, misk meyve sabunu, seramik, aynalı süpürge, kumaş boyama dallarında özenle üretilmiş örnekleri görme olanağı bulduk.

Ancak el sanatları günümüzde dar bir alana sıkışmıştır. Birbirinden değerli bu sanat dallarımızı halka açabilmesi, günlük yaşamın içine katabilmesi ve yaygınlaştırabilirdir. Az sayıda olan ustaları teşvik etmek, atölyeler açarak bu sanatların genç kuşaklar tarafından öğrenilmesini sağlayacak imkanlar yaratmalıyız.

Kültürel yaşamımızın parçası olan el sanatlarımızı bu anlayışla geliştirerek, aynı zamanda önemli bir geçim kaynağından yararlanma fırsatını yakalamış oluruz.

HIDIRLIK TEPEŞİ VE HİDİR BABA

RATİP KAZANCIGİL

Yrd. Doç. Dr. - Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Deontoloji ve Tıp Tarihi AD-Edirne

Hidirlik, Edirne şehir merkezini birkaç kilometre kuzeybatısına düşen orta yükseltilikteki bir tepeye verilen isim. Hidir Baba ise, burada türbesi bulunan bir zatın adı. Tepe O'nun adıyla adlandırılmış. Adında konu bu kadar basit değil. Şöyle ki:

Bu tepe Osmanlı Dönemi Edirne'deki askeri yönü, Osmanlı Sarayı ile olan ilişkisi, toplum kültür ve folkloru yönünden temsil ettiği özellikleriyle Edirne için belki Buçuktepe'den de önemlidir.

Şimdi, ulaşılabildiğimiz kaynaklara dayanarak tepenin önce düdü, sonra da gör-düğümüz kadıyla bugünü hakkında, özellikle genç kuşaklara bilgi sunmaya çalışacağım.

42 Abdurrahman Hıbrî ve Hidirlik

Abdurrahman Hıbrî, XVII. yüzyılda yazmış olduğu "Enisül Müsâmirin" adlı Edirne şehir tarihinde: "Bir zaviyede şehirdiğün yüksek bir tepé üstünde bulunan Hidirlik makamıdır ki, ünlü ziyaret ve gezinti yeridir. Beşir Çelebi risalesinde yazıldığı gibi, duaların kabul olunduğu kutsal yerlerden biridir.

Anlatılır ki, O yerde, eski emirlerden Şah Melek Bey? küçük bir zaviye yapmış. Bir süre sonra, Kanunî dönemi başlangıcında, Veziri Azam olan makul İbrahim Paşa, hâlen mevcut olan şekilde yapıtı, vakıflarını belirledimden önce katolundugundan, Sultan Süleyman Han, bu vakfı işini yapmıştır.

Bu zaviyenin şeyhi, eskiden ışık tâifesinden olur idi. Sonra, H: 1010-M: 1610

ylında Nasuh Paşa, buna benzer görevleri ışıklar'la alıp diğer şehirlere verirdi" demektedir.³

Hekim Beşir Çelebi Risalesi'

Beşir Çelebi, Risale'sinde: Edirne'de duaların kabul olunduğu dört kutsal yerden söz ederken; "Dördüncü makam Hidirlik'tir. Çünkü Hazreti Hızır İlyas'ı orada gördükleri için, dua edenlerin duaları kabul olurdu. İşte bu dört yeri unutmayanlar ki, dua ile çok kimsce amaca ermiştir" demektedir.

Evliya Çelebi Hidirlik'ı Anlatıyor

"Hepsinden önce deniz ve kara gezginlerinin uğrak yeri olan Hazreti Hızır Dede Hünkâr Tekkesi, Hristiyanlık döneminde de Hazreti Hızır tekkesi idi. Sonra, Hacı Bektaşî Veli izniyle Sefarşah Dede ve Hızır Dede gelip buraya yerleşince şenlendi. Halen Hidirlik adıyla adlanmış ünlü bir Bektaşî ziyaretidir. Havası ve süz güzel bir temiz gezinti yeri olduğundan, Edirne şehrinin bütün okumşalları ve sanatkarları gezinti için buraya gelmekle nemelenir nice bin uğursuz kimseler toplanmaya başlarken,

Bu tepe Osmanlı Dönemi Edirne'sindeki askeri yönü, Osmanlı Sarayı ile olan ilişkisi, toplum kültür ve folkloru yönünden temsil ettiği özellikleriyle Edirne için belki Buçuktepe'den de önemlidir. Bizce adı geçen tepenin günümüzde turizmde önemi olduğu, üzerinde kurulum olup adı ile anılan "Hidirlik Tabyası'dır.

gezinti için gelenlerin rahatları kaçtırdı, H: 1051-M: 1641 tarihinde İbrahim Han ve veziri Kara Mustafa Paşa'ya, şehir halkı başvurup, "Bu Bektaşî Tek-kesi'nde nice fenalıklar oluyor, önüne gelmesini için Padışah emri reca ederiz" derler. Recaları kabul olur. Kara Mustafa Paşa tarafından Kapıbaşı Kırkayak Sınan Paşa gelip Padışah emrini uygulayacağını başına toplayıp bal talar ve Ferhad'inkine benzer küllümlerle tam bir haftada güçlüğü ykar. Çünkü, büyük ve eski bir bina idi.

Burası fetih önce de "Hızır Makamı" diye imar olmuştuk. Fetihten sonra Gazi Hüda'vedîgar "Sultan I. Murat Hazretleri de büyük özen göstererek, kilerler, odalar, aşevleri ambarlar yaptırmış idi.

H: 831 M: 1428 tarihinde Gazi Mihal Bey oğlu Yahya Bey de, bir tarafta Kalenderhane ve birçok glehaneler ve bahçesi içine, çeşitli küçük köşkler yaptırdı Cennet'e dönüştürmüştü.

Bütün kurşunlarını nice yüz arabalar götürüp İstanbul'a Kara Mustafa Paşa türbesine örttüler.

Bu acıklı hâl görən Bektaşî dervişleri, bu dört adet bakır kapları şer'i iznile Dostançoğlu'ya teslim edip sonra hepsi bir araya gelerek "Allah Allah" yüksek sesleriyle bu tekkenin yıkılmasına sebep olanları hepsine fena gülbankı "bedduası" çekip herbiri bir dayra seyahate gidip dardınağındılar.>

Hidirlik Tabyası'nın Bulgar işgal sırasındaki durumu

Allah'ın hikmeti, bu fena gülbankının yedinci günü İbrahim Han, Kara Mustafa Paşa'yı kalletirdi. Sonra ileri gelenlerinden, bu tekkenin yıkılmasını isteyenleri hepsini öldürdüler.

Nice bin evliyanın gözettiği bu yüksek makam, hayli zaman boş kaldı.

Sonunda Sultan IV. Mehmet Han Edirne'ye gelip bu gönül açıcı yüksek yerden hoşlanarak bir cami ile bir saray yapmasını ferman edip senede (H:1081-M:1670) büyük bir cami bir büyük saray yaptırmış ki, her yönüne niteligi ve niceliği ünlüdür.

Bu gönül açıcı yerin canlanmasına Sultan Mehmet Han Hızretleri sebep olmuştur. Hemen Tanrı'nın gölgesi padşah, bu Hidirlik Saray'ında Hızır Dede'nin gibi ömür sürüp otura, Hidirlik Tekkesi de iyimete kadar bayındır ola...'' diyor Evliya Çelebi seyahatnamesi, Hidirlik hakkında bizlere en geniş bilgi veren bir öz kaynaktır.

Ahmet Badi Efendi ve Hidirlik

Ahmet Badi Efendi, 1890-1900 yılları arasında yazmış olduğu "Riyazı Belde-i Edirne" adlı şehir tarihinde⁶ bu konuyu Abdurrahman Hıbrî'den alarak aktarmış olup, halen, yalı eserini yazmış olduğu tarihte "burada böyle bir zaviye yoktur" demektedir.

Dr. Rifat Osman ve Hidirlik Kasrı

Dr. Rifat Osman Bey, "Edirne Sarayı" adlı kitabının 106. sayfasında Hidirlik Tepesi hakkında Evliya Çelebi'nin görüşlerini aktarırdıktan sonra, Sultan IV. Mehmet'in yaptırması saray hakkında şu bilgileri veriyor.

"Balkan Savaşı sırasında Edirne müdaffi (savuncusu) Şükrü Paşa'nın karargahını kurduğu Hidirlik Tabyası, bu geçen'in (Koş'un) arasına rastlar. Adı karşı tepenin yanındaki Ermeni mezarlığının kenarında

bulunan çeşme, kasrın ahırlarına aittir.

Evliya Çelebi'nin anlatıldığı cami, Hidir Baba'nın tekkesi ve

türbesi bu tabyanın iki yüz metre kadar doğusunda bulunuyormuş. H: 1328-M: 1910 tarihinde burardan yalnız bir oda halinde Hidir Baba sandukası kalmış idi ki, Bulgar istilasında Yıldırım Rumlan tamamen tahrip ettiler.

Hidirlik Kasrı iki katlı, on odalı olup üstü kurşun örtülü imiş. Yıldırım düşmesiyle yarıymış olduğuna, büyük geçişmelerinden düğümsü söyleyen bir kişiden işittim. Sultan II. Mehmet, kasrın bahçesinin bir bölümünü, kabristan olarak kullanılmak üzere Ermenilere bağışlamış.

Yine tarihi kaynaklardan Hidirlik Tekkesi hakkında sunulan öğreniyoruz:

XIV. yüzyıl Kalerendi'den devşirilen Otman Baba'nın kış aylarında Edirne zaviyesinde geçirdiği anlaşılmaktadır.⁷

Kanunî Sultan Süleyman Budin seferinden dönüşünde (1542) Edirne'de değişik tarikat mensupları arasında Haydariyan, Cevahlık, Taifei Kalerendeni Günüru-nimet-ullahiler ve camiler olmak üzere tam beş kalenderi zümresinden söz edilmiştir.⁸

Bazı sancak beyleri, bunların uyumunu sağlarırlardıktan şikayet etmiş ve bu şekil bir ihbar üzerine Edirne Kadısı, Otman Baba'nın baz münterisi tutulmaktadır. Otman baba da tutuklanarak bir öküzarabasıya İstanbul'a yollanmıştır.⁹

Köprülü Mehmet Paşa, Edirne yakınındaki bir kalenderi zaviyesini (Hidirlik olmalı), kocalarına hanet eden kadınlardan girip çıkan bir yer haline geldiği gerekçesiyle kapatmışlardır.¹⁰

HIDIRLIK TEPEŞİ'NİN SAVAŞ TARİHİMİZDEKİ YERİ

Bizce adı geçen tepenin günümüzde olduğu en önemli özellik, üzerinde kurulum olup adı ile anılan "Hidirlik Tabyası'dır. (Kuruluşu 1840-1931)

Bu tabya, Balkan Savaşlarında 155 gün süren Edirne savunmasının en güçlü direnç noktası ve savunma komutanı Mehmet Şükrü Paşa'nın savar karargahıdır. Acı bir an olarak da kaydedelim ki, savaşın sonunda, bu tabyanın telvis direğine çekilen beyaz

bayrak, şehrin düştüğünü göstermiştir.

Savunmacılar, ellerindeki silahları bu tabyada tahrip etmişler ve savunmanın kahraman komutanı, yine bu tabyada düşmana teslim olmuştur.

Edirne savunmasının Plevne'yı hatırlatan kahramanlarının şahidi olan bu tabya, yine acı savunmanın en acı olayına ev sahipliği etmiştir. Tabyanın gerek savaş tarihimizdeki stratejik önemi, gerekse kurulum olduğu yer ve planları hakkında değerlendirmeye yopmanın, ancak ve ancak askeri uzmanlık alanı olduğuna inanıyoruz. Bugüne kadar bu değerlendirmenin yapıp yapılmadığı hakkında en azından bizim elimizde bir bilgi kaynağı yoktur. Bu nedenle çizmeyi aşmamak için, hemen tabyanın günümüzdeki genel durumuna kısaca belirtmeye çalışacağım.

Tabya (çten ve distant, hiç aç içiç duruma değdi). Perişan görüntüsünü yalın bir dille yazmak ise kaleminizin gücü dınsıdır.

Üzülmünüz bir ölçüde hafifleten bir bekleinti, Tuzum Komutanı'nın Tümgeneral Sayın Behzat Balta'nın verdiği müjdedir. Sayın komutanla tabya hakkında yaptığımız bir görüşmede, konuya el atmış olup, gereken yapacaklarını müjdelmişlerdir. Kendilerinin bu sözlerine kuvvetle inanıyoruz. Çünkü, geçmiş dönem hizmetlerinde buna benzer yapıcı girişimlerinin şahidi bulunmaktayım. Değilimiz bu ecadı yapaı kahraman kuvvanı, aslına yazar olarak saygı kaldırılıp kutsal bir ziyaret merkezi haline dönüştürülmüştür.

Bunun olacağına yine inanıyoruz. Çünkü, aynı inançtağı komutanların, Buçuktepe'deki Kiyık tabyası'nı nasıl onarıp müze haline getirdiklerini şahıydım.

Tabya alanının düzenlenip hiç olmazsa temiz bir harabe olarak ziyarete açılması, elbetteki, başa vlayet ve Belediye olmak üzere Edirne'nin tüm sivil kurum ve kuruluşlarına da yakından ilgilidir. <

¹Abdurrahman Hıbrî: Enisül Müsâmirin Dr. Ratip Kazancigil çevirisi, İstanbul, Acar Matbaası, sayfa 32, 1996

²Sultan II. Murat Dönemi ileri gelenlerinden Şah Melek Paşa.

³Hk. Kalerendi tarikatından olanlara verilen isim.

⁴Beşir Çelebi, aslen Karamanlı olup, Fatih'in daveti üzerine Edirne'ye gelecek O'nunla bilmiş görgümelede bulunan hekim.

⁵Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Zuhuri Dangnam, cilt: 5 sayfa: 327/328.

⁶Ahmet Badi, Riyazı Belde-i Edirne, Dr. Ratip Kazancigil çevirisi, İstanbul, Acar Matbaası cilt: 1 sayfa: 104, 2000

⁷Ahmet Yazar Ocak, Kalerendiyeler, Türk Tarih Kurumu Basımevi, sayfa 101, Ankara

⁸A.E. sayfa 104

⁹A.E. sayfa 124

¹⁰A.E. sayfa 171.

ENEZ'DEN ROMA'YA

Dr. AHMET ERTÜRK
Edirne Milletvekili

H Homeros'un ünlü eseri İlyada Destanı'nda anlatılan Truva savaşları'nda Yunanlılar'dan gelen birleşik ordu, Truva kentini (İleum, Kutsal İlion) 10 yıl süren savaşlardan sonra, ancak ünlü "Tahta At" hilesine başvurarak yakıp yıkmıştır.

Bu yıkımdan ve katliamdan kurtulan Truva Kralı Priamos'un torunu Aeneas önce Kaz (İda) Dağlarına çekilir. Bu dağın eteklerinde bir donanma kurarak yeni bir devlet kuracağı topraklar aramak üzere denize açılır. Önce Truva savaşında kendi mütefikleri olan Trakya topraklarına yönelir. Donanması ile bugünkü Enez ilçesinin bulunduğu Meriç Nehri'nin denize döküldüğü yere gelir ve konaklar. Prens Aeneas burada bir boğa kurban edip etrafını surlarla çevirdiği kenti kurar. Bu kente kendi adı olan "Aeneas" adını verir. Roma döneminin ünlü şairi P. Vergilius'un ünlü eseri "Aeneas Destanı"nda anlatılan "yay biçimindeki korföz" bugünkü Edirne-Enez ilçesinin bulunduğu Saros Körfezi'dir.

Daha sonra şehrin yakınında bulunan bir höyükte yetişmiş olan ağaçlardan dallar kopardığında, kopan dalların uçlarından kan damladığını görür ve bu esnada mucizevi bir ses duyar. Bu ses amcası Polideros'un sesidir. Polideros, Truva savaşlarında babası Kral Priamos tarafından hazinelerini korumak amacıyla mütefik Trakya Kralına hazinelerle birlikte elçi olarak gönderilmiş, fakat Truva yakılıp yıkılınca Trakya Kralı, Yunanlılar tarafına geçerek

hazinelele el koymuş ve Polideros'u öldürmüştür. Amcası Polideros'un mucizevi sesi bu höyüğün kendi mezar olduğunu, ağaç dallarından akan kanın kendi kanı olduğunu, bu toprakları terk ederek devletini başka yerde kurmasını istediğini yine bu destandan öğreniyoruz.

Bunun üzerine Aeneas, amcası Polideros'a son dini görevlerini içeren bir tören yaptıktan sonra kendi adını verdiği ve etrafını surlarla çevirdiği Enez'i terk ederek tekrar denizlere açılır. Birçok serüvenden sonra İtalya'ya giderek Tiber Nehri kenarında Roma kentini kurar. Zaman içinde Prens Aeneas'ın soyundan gelen Truvalılar Roma İmparatorluğu'nu kurarlar.

İmparator Augustus döneminde yaşanan ünlü Latin Ozanı P. Vergilius, "Aeneas Destanı"nda bu olayları ayrıntılı olarak anlatmıştır.

Bu gerçekleri bilen Roma ordularının M.Ö.189'da Anadolu'ya ayak bastıklarında, Sivrihisarlı Pessinus rahipleri aynı soydan geldiklerinin bilinciyle akraba gibi karşılamışlar ve ana tanrıçanın ülkeyi Roma'ya verdiğini bildirmişlerdir. Ayrıca, Batı Anadolu'nun kontrolünü elinde tutan Bergama Kralı 3. Attala da, ölürken Anadolu'daki bütün topraklarını Roma'ya bağışlamıştır.

Annesi İtalyan olan Fath Sultan Mehmet, anlaşıldığı kadarıyla Vergilius'un Aeneas Destanı ve Homeros'un İlyada'sını okumuş

olmalı ki, kendisini Truva ve Roma'nın mirasçısı, daha ilginç de Roma İmparatorluğu'nun varisi olarak görmüştür. Bu nedenle İstanbul'du fethinden sonra Kayseri Rum (Rum İmparatoru) ünvanını benimsemiştir. Kendisine karşı çıkan ve Avrupa'da Osmanlılara karşı bir kampanya sürdüren Papa'ya, Fath Sultan Mehmet'in bir mektup yazdığı bilinmektedir.

Bir nota niteliğinde olan mektupta, Fath, Papa'ya, kendisine karşı çıkan Yunanlılara yardım etmek istediğini anlayamadığını söyler. Kendisinin İstanbul'u fethetmekle Yunanlılardan Truva'nın ve Hektor'un öcünü aldığını yazar, İtalyanların da Truva soyundan geldiklerini kabul ettiklerine göre, kendisine karşı Avrupa ülkelerini birleştirmeye çalışmanın yanlış olduğunu, Yunanlılar yerine kendisine destek olmaları gerektiğini yazmıştır. Fath bu bakış açısıyla İtalya'yı fethederek Osmanlı Devletine katmayı deneyen tek padişahtır. İtalya yarımadasındaki Oranto kentini de zaptetmiştir. (1480)

Sonuç olarak bütün bu bilgilerin ışığında, bugünkü Enez ilçesi ile İtalya'nın Roma şehri'ni kuran kişi, bizim topraklarımızın insanı Truva Prens Aeneas'tır.

Kaynaklar:

İlyada Destanı-Homeros
Aeneas Destanı-Petro Vergilius
Denemeler-Montaigne
Anadolu Anatançın KİBELE-Dr. M. Y. ÜNAL

Enez'den günbatımı

TUNÇ İNŞAAT
Yapı Malzemeleri Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.

öncü
BANYO MOBİLYALARI

BANYODA
DUŞ VE KUVET KABİNLERİ

Alak
LUKS BANYO AKSESUARLARI

SANICA
BANYO AKSESUARLARI

pentamix

Çanakkale Seramik

EGESERAMİK

ECA

EGEYILDIZ

baymak
WOLF-Gruppe

Muammer Aksoy Cad. Tunç 2 Apt.
No: 70/A Kutlutaş- Edirne
Tel: 0284-235 39 32-235 64 59

TOTAL

TOTALGAZ
TÜPGAZ BAYII

İREM SU

0284-235 56 89-90

1. Murat Han Haşim İçcan Cad. Tunç 3 Apt. No: 10/A Edirne

TAM YAĞLI EDİRNE PEYNİRİ
(NATÜREL KLASİK)
İNEK PEYNİRİ - KOYUN PEYNİRİ
KAŞAR PEYNİRİ

Merkez: Tavukkapı Cad. No: 71/A EDİRNE
Tel: 0284-225 45 20-214 60 00-214 60 01-214 60 02
Faks: 0284-225 11 24 E-mail: yordimci@intek.com.tr
Bursa Şube: Zafer Mah. Soğuk Hava Sok. No: 13 BURSA
Tel: 0224-253 50 69 Faks: 0224-256 37 12

1993 yılında Edirne'de kurulan, 1985 yılına kadar şahıs firması (Yaşar Yardımcı, Mustafa Yardımcı) olarak faaliyetine devam eden firmamız, 1985 yılından bu yana, şu anki ünvanı ile faaliyetine devam etmektedir. 300.000.000.000.- TL sermayeli şirketimiz, Edirne'de günlük süt işleme kapasitesi 40.000 litre olan 1800 m2'lik tesislerinde Tam Yağlı Edirne Peyniri (Natürel-Klasik) -İnek Peyniri-Koyun Peyniri ve Kaşar Peyniri çeşitleri imal etmektedir.

YARDIMCI
TARIM ÜRÜNLERİ
GIDA SAN. VE TİC.
LTD. ŞTİ.

*Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin 647. yılı gururayla,
Pehlivanlarımıza başarılar dileriz...*

Merkez: Londra Asfaltı, Altuntaş İşhanı K: 2 Edirne
Tel: (0284) 225 38 08-225 52 16 Fax: (0284) 212 22 94
Showroom: Londra Asfaltı No: 27/B Edirne

BALTA İNŞAAT
NECATİ BALTA

Londra Asfaltı No. 41 Edirne
Tel: 0284-214 80 06 GSM: 0532-244 10 47

Merkez: Şemsettin Günaltay Cad. Akbank Blokları E Blok No: 223/94
Erenköy, Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 355 44 359 95 99-357 15 35/36 Fax: (0216) 386 54 32
Şube: Londra Asfaltı Filiz Apt. No: 4/4 Edirne
Tel: (0284) 213 62 83 Fax (0284) 214 22 72

Ekmek Demiray İş Merkezi No: 52-53 Edirne
Tel: 0284-214 33 49-50 Fax: 214 33 50

MÜTEAHHİT
KASIM KAHRAMAN

Gündoğdu Cad. Mete İşhanı No: 17/17 Üsküdar/İstanbul
Tel: 0533- 641 30 07

Merkez: K. Maraş Cad. İpekyolu İş Merkezi Kat: 6 No: 108 Trabzon
Tel: 0462-321 95 19-321 93 62 Faks: 0462-321 01 61
Şube: Beştekar Sok. No: 49/12 Kavaklıdere/Ankara
Tel: 0312-467 07 01 pbx Faks: 0312-467 06 60

TOPUZLU İNŞAAT
Vedat Topuzlu

Sabunlu Mah. İkinci Filiz Çıkmaşı
Tekin İş Merkezi Kat: 2 No. 11 Edirne
Tel: 0284-225 22 32

Özgün Hediyelik Eşya seçiminiz için tek adres!
ETUR EL SANATLARI MAĞAZASI
HANDICRAFTS SHOP

*Edirne'nin Geleneksel El Sanatlarını tarihi özellikleriyle
üretmeye devam ediyoruz. Edirne anısını yaşatabileceğiniz
anlamlı ve özgün hediyelik eşya örneklerini
Etur El Sanatları Mağazası'nda bulabilirsiniz...*

Açıldı

ETUR EL SANATLARI MAĞAZASI
HANDICRAFTS SHOP

EDİRNE TURİZM ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş. EDİRNE TOURISM INDUSTRY AND TRADE CO. ŞA
SARAÇLAR CAD. ÖZEL İDARE İŞHANI EDİRNE TEL: 90-284-214 40 26

AKBANK

TRAKYA BİRLİK

BİRYAĞ
AYÇİÇEK YAĞI

BİRMA
BİTKİSEL MARGARİN

BİRYAĞ
YEMEKLİK MISIRÖZÜ YAĞI

BİRMA
MUTFAK MARGARİNİ

Yağın kaynağından

TRAKYA YAĞLI TOHUMLAR KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ

1. Murat Zübeyde Hanım Cad. No: 2 22030 EDİRNE Tel: 0284. 214 55 22 pbx Fax: 0284.225 30 60-225 30 61-225 44 23-225 50 98
Teleks: 37116 Tytb.tr. Posta Kutusu: 88 E-mail: trakyabirlik@trakyabirlik.com.tr Web: www.trakyabirlik.com.tr